

ПОЛИТИКИН

1
ДИНАР
1952

ГОДИНА
XXIV
БРОЈ
876

12. X 1968.

ЗАБАВНИК

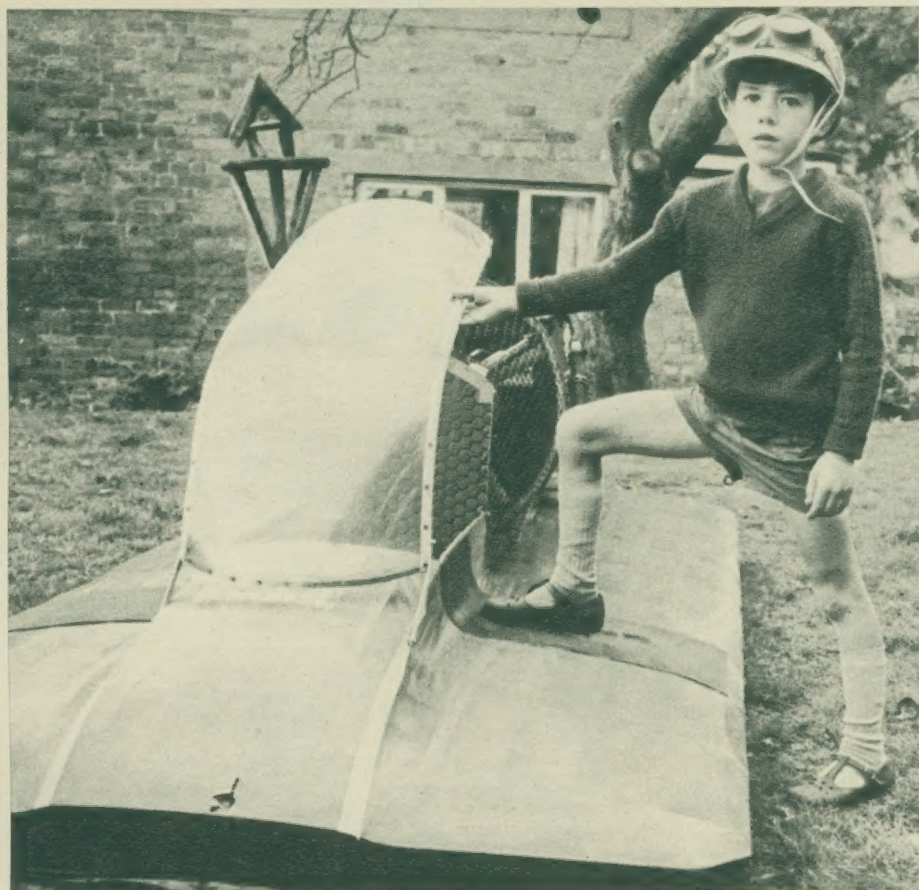
ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

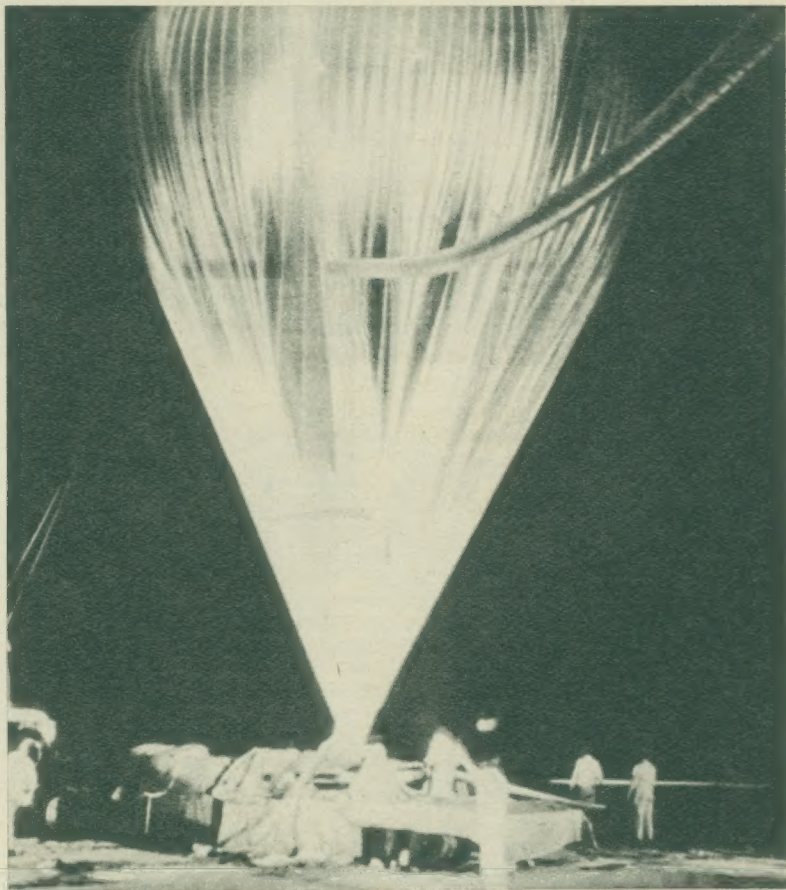
МЕМОАРИ ЈЕДНОГ ДИМНИЧАРА

СТРАНА 4.

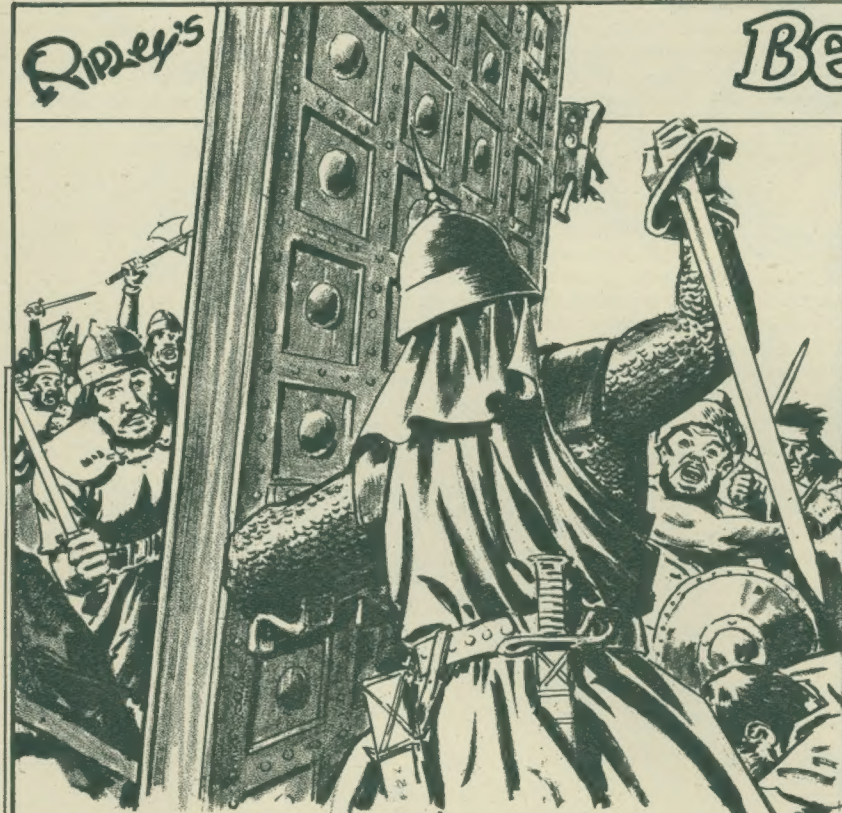
МАЛИ КОНСТРУКТОР. Док се већина његових вршњака вози тротинетом или трициклом, седмогодишњи Гај Мејер из Белтона у Енглеској има сопствени хOVERKRAFT. Ово возило, које се креће на ваздушним јастуцима, мали конструктор је сам направио искористивши при том један стари мотоцикл. Без обзира на очеву финансијску и стручну помоћ то је велики успех малог Гаја.

НАЈВЕЋИ БАЛОН. Највећи досад направљен балон полетео је 11. септембра пошто је напуњен хелијумом у једној пустињи у Аризони. Већ идућег дана ујутру, када је доспео до висине од 5.330 метара, дошло је до квара и балон се спустио недалеко од града Таскони у Аризони. Све се ипак срећно завршило без тежих последица.

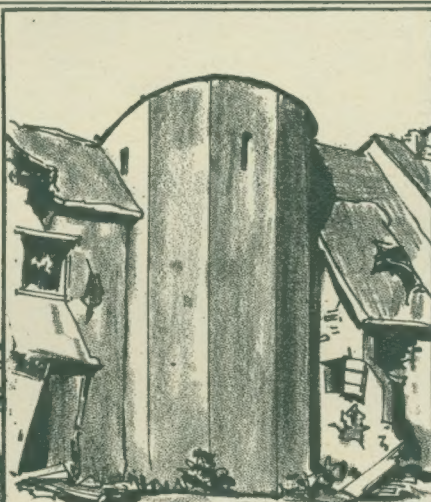
Ripley's

Веровати или не!

ВРАТА УМЕСТО ШТИТА

КАЛИФ АЛИ ИБН АБИ ТАЛИБ (602-661) КАДА ЈЕ У БИЦИ КОД ХАИБАРА (628) ИЗГУБИО СВОЈ ШТИТ, ИЗВАЛИО ЈЕ ИЗ ШАРКИ ЈЕДНО КРИЛО ВРАТА СА ТВРЂАВЕ, ТЕШКО 400 КИЛОГРАМА И НОСИО ГА КАО ШТИТ. ПОСЛЕ КАЛИФОВЕ ПОБЕДЕ 7 ЊЕГОВИХ НАЈБОЉИХ ВОЈНИКА ПОКУШАЛИ СУ РЕДОМ ДА ПОДИГНУ ВРАТА АЛИ НИСУ УСПЕЛИ.

СТАРА КУЛА

У ГРЕВЕНМАХЕРУ (ЛУКСЕМБУРГ), ДЕО ГРАДСКИХ ЗИДИНА ПОДИГНУТИХ 882. ГОДИНЕ, ЈЕДИНА ЈЕ ГРАЂЕВИНА КОЈА ЈЕ ОСТАЛА НЕОШТЕКЕНА ЗА ВРЕМЕ ЈЕДНОГ БОМБАРДОВАЊА 1944. А ИПАК ЈЕ 34 ГОДИНЕ ПРЕ ТОГА ОДРЕЂЕНА ЗА РУШЕЊЕ КАО НЕСТАБИЛНА.

ЊУМИ

КРАЉ АФРИЧКОГ ПЛЕМЕНА БАСУКУ ИШКУПАО ЈЕ СЕБИ БРАДУ И ЗАМЕНИО ЈЕ ВЕШТАЧКОМ ОД КОКОШЈЕГ ПЕРЈА.

1 2 3 4 5 НАШИ
1 2 3 4 5 "АРАПСКИ"
5 7 9 2 0 БРОЈЕВИ
6 7 8 9 0 НАСТАЛИ СУ
ОД
АРАПСКИХ БРОЈКИ
ИЗ 6. ВЕКА.

ДРВЕЌЕ

ДУЖ РЕКЕ КОЛУМБУЈЕ У ОРЕГОНУ ИЗЛОЖЕНО ЈЕ ТОЛИКО ЈАКИМ ВЕТРОВИМА ДА МУ СЕ СВЕ ГРАНЕ ПРУЖАЈУ У ПРАВЦУ КОЈИМ ВЕТАР ДУВА.

876

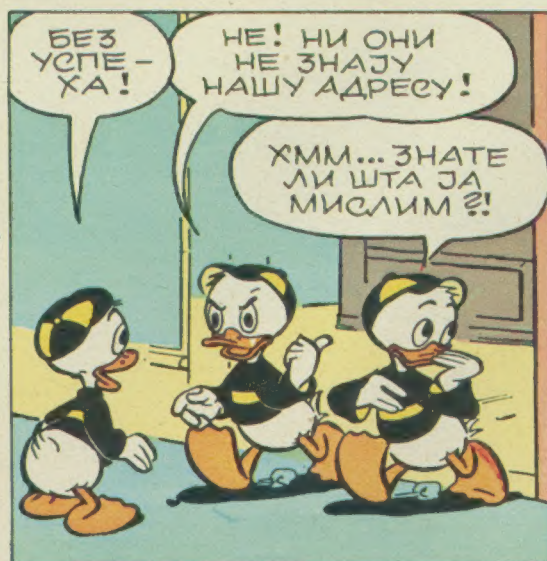

ХРАСТОВА ТАВАНИЦА

У ЦРКВИ У ШЕПТОН МАЛЕТУ (ЕНГЛЕСКА) ИМА 350 ИЗРЕЗВАРЕНИХ ПОЈА СА 396 ТИПОВА ОРНАМЕНАТА С ЛИШКЕМ И 1400 ЛИСТОВА ОД КОЈИХ НИ 2 НИСУ ЈЕДНАКА.

WALT
Disney

ПАЈА ПАТАК

Мемоари ЈЕДНОГ ДИМНИЧАРА

Све нас је мање. Техника као да нам је објавила рат до уништења. Електрификација до маћинстава, грејање на струју, нафту, мазут. Шта све нису измислили! Тако цели Нови Београд греје топлана, тамо чистимо тек покоји усамљени оцак у оном старом делу.

Наш занат настао је пре четири стотине година и то најпре у средњој Европи. Многи градови унели су у своје статуте обавезно чишћење и одржавање димњака. Први је закон о одржавању димњака донео Париз, а за њим су то учинили многи градови Немачке, Аустрије, Мађарске, Енглеске и Швајцарске. Код нас су се први димничари појавили у Вараждину, Загребу, Сомбору, Суботици и Љубљани.

50 ГОДИНА ГАРОВОГ ЗАНАТА

Постао сам димничар одавно, одмах после првог светског рата. Отац ми је погинуо па нисам после основне школе могао да наставим даље учење. Желео сам да postanем шофер. Ка-

ко је у то време у Сарајеву било мало кола, наговорише ме да изучим за димничара. Познавао сам неке од њих и знао да лепо живе. Сви су их поштовали, имали пуно поверења у њих. Давали су им кључеве и пуштали их тамо где је само власник улазио. То ме је привукло.

Послаше ме у Котор мајстору Ивану Которцу да изучим занат. Код њега сам и становао. У почетку сам правio метле од брезовог шибиља а касније ишао на „терен“ са мајстором. Своје „димничарско крштење“ доживео сам код тамошњег пекара.

А савладати широки приморски димњак није лако. Уз помоћ лаката и одупирући се ногама које клизе треба се попети уз оцак. Тако се једино могу очистити чаћ и смола. Али ја сам био слаб и једва да сам се одлепио од земље. Тада мајстор Которац упали новине и стави их испод мојих голих табана. Почех да се верем као мачка и за трен ока нађох се на крову. Димњак сам очистио својим оделом! Када су ме мајстор и пекар угледали на крову, слатко су се смејали. А ипак, кад се сада тога сећам, није било лоше.

ВЕРАО САМ СЕ КАО

... КАД МАЈСТОР КОТОРАЦ УПАЛИ НОВИНЕ И СТАВИ ИХ ИСПОД МОЈИХ ТАБАНА

ДАНАС СЕ ДИМЊАЦИ ЧИСТЕ БУТАНОМ. ОЧАЧАР С ОВАКВОМ ОПРЕМОМ ПРАВА ЈЕ РЕТКОСТ.

Почео сам да носим пауче. А можда сви не знају зашто димничари иду у паучама? Па, одговор је

прост: тако се лакше пенетрају уз димњак.

Мајстор ме слабо хранио а много тукао и грдио. Такав је био живот шегртски. Проведох код њега годину дана па пређох у Дубровник где допадох у руке мајстору-Бечлији, кога су сви вољели и поштовали. Сматрало се за част кад он неком уђе у кућу.

Једнога дана пошађе мене мајстор да очистим димњак некаквој дубровачкој госпи. Почео сам да се пењем кроз димњак према крову. На пола пута пропадох кроз зид димњака и падох у неку собу. Госпе у дугим хаљинама и господа у летњим оделима потрчаше према вратима. Неко повика: земљотрес! Шта се у ствари догодило? Зид димњака био је слаб и ја сам га пробио рукама. Мајстор Петрус писмено се извини домаћинима што они уз смех укућана и оних гостију уважише. Тако уз разне згоде и незгоде у Дубровнику постадох калфа.

ЈЕДНО ДУГМЕ — ЈЕДНА ЖЕЉА

И сад кад ме неко сретне, мада много ређе, видим, ухватити се за дугме и помисли жељу. Најчешће ми девојке прилазе да ишчупају коју длаку из четке. Кажу, ваља се. Дешавало ми се раније да оставим четку пред вратима а када се вратим затекнем тако рећи само дршку. Љутио сам се, али није много вредело. Морао сам да правим другу. Ове невоље престале су откад су се појавиле челичне четке.

Уопште много се обичаја угасило. Раније су димничари на Нову годину у поноћ долазили на места где се правio дочек. Стизали смо с прасетом, метлом и мердевинама. Имали смо нарочиту одећу за ту прилику. Када се појавимо, настане урнебес. Сви се тискају око мене. Прасе трчи по просторији. Све жене хоће да прву игру у Новој години одиграју са димничарем. Био сам важан, срећан.

После три године поново сам се, као калфа, обрео у родном Сарајеву.

Једнога дана, мог старијег друга Руднику Стопара и мене позва министар Мехмед Спахо да му очистимо димњаке. Била је то раскошна кућа. Када смо стигли, увели су нас у кухињу где су

ДУШЕК ЗА ГИГАНТЕ

Ваздухопловна техника све се више савршава. Па ипак, још се дешава да авион, кад слеће, не успе да избаци точкове или их избаци само делимично. Када се нађе у таквој ситуацији, пилот најчешће надлети аеродром све док не потроши резерве горива, а он-

да покушава да слети на трбух. То може да му пође за руком, али често се догоди да се авион запали. Било је потребно учинити нешто да би се избегле овакве несреће. Решење је пронађено у Француској: нарочита ауто-цистерна за свега осамнаест минута по-

сипа 1500 метара писте за слетање густом пеном дебелом 5 сантиметара. На такав „душек“ авион може да слети и без избацивања трапа. Пена спречава загревање трупа, улази у пукотине проузроковане жестокиим ударом о тло и гаси варнице

МАЧКА

се налазили димњаци. До те просторије налазила се дневна соба. У зиду, који је спајао ове две просторије, угледао сам полукружни раф. Нисам знао чему служи. Помислих, какав намештај. Када смо распремили алат Рудика ми рече да станем између две полице. Станем, а он окрену раф. Одједном се нађох међу гомилом жена! Настаде цика, вриска! Све потрчаше према вратима. Такву грају нисам чуо у свом животу. Шејтен (Њаво)! Погледах око себе и видех лепо уређену собу. На средини се налазила мангала са цезвама. Нисам знао куда да кренем. Стајао сам беспомоћан. Наједном појави се једна старија отмена ханума и рече:

— Синко, стани у раф и не брини.

Послушах је и поново се нађох поред Рудике који се ваљао од смеха. Касније сам сазнао да раф служи за допремање јела женама које се налазе у оној соби, а тамо мушкарцима није било приступа.

И ова моја авантура завршила се писменим извињењем Лоренца, код кога сам радио, министру Спахи.

ТРКА ПРЕКО КРОВОВА

У једној кући у Сарајеву промашио сам греду на тавану и пропао кроз таваницу право у собу и то на мангалу са жаром. (Мангала је специјална посуда у којој се држи жар и кува кафа).

Тек што падох кад ме нешто тупо удари по глави. Нисам успео да се освестим од првог кад осетих и дру-

ги ударац. Изнад себе угледао сам жену са лопатицом која је викала:

— Ђаволе, излази напоље. Како ли си се само створио овде?

Ни данас не знам како сам нашао врата и излетео из куће. Домаћин ми је касније ипак платио за обављени посао.

После Сарајева, већ као искусан мајстор димничар, прешао сам у Београд. Тада је у Србији тек изгласан закон о обавезном чишћењу и одржавању димњака. Било је то негде око 1928. Грађани Београда пружили су отпор према димничарима, па смо своју дужност обављали уз присуство жандарма! Разлог: нису волели да им се неко мота по кући.

Једног дана позову ме да очистим димњак посластичарнице у Кнез Михајловој улици, близу Калемегдана. Попех се на таван али је димњак био толико запуштен да сам га морао чистити са крова. Прво сам четком

почео да стружем чађ. Одједном погледам на улицу. Имам шта да видим: из посластичарнице изашла гомила људи измазана чађу! Вичу и машу рукама према мени.

Тада се сетих да доле сулундар вероватно није добро углављен у димњак и да је велика количина чађи и смоле морала да излети кроз отвор. Право у посластичарницу. Преко неколико кровова, побегао сам на други крај улице.

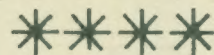
Као што видите, димничарски занат био је романтичан, препун згода и незгода, тужних и радосних тренутака. Некада много поштован и цењен. Али, данас, све је мање димничара и оних који се хватају за дугмад када димничар прође.

Данас на територији Београда, Новог Београда, Земунa и Сурчина постоји још само 140 димничара. Сад они уче да презиђују кађе-ве пећи.

Петар Прањин, димничар

ЗЕМУН, 1929. ГОДИНА. ЈЕДАН ОД НАЈСТАРИЈИХ ДИМНИЧАРА У НАШОЈ ЗЕМЉИ ПЕТАР ПРАЊИН (у средини) СА СВЕТОЗАРОМ НЕГОВАНОВИЋЕМ, УЧЕНИКОМ (лево) И ПОМОЋНИКОМ НИКОЛОМ САДИЋЕМ.

Ћирица

МАТЕРИНСКО СРЦЕ

Чим би угледала јежеве, керуша Ајак би почела бесно да лаје и да их растерује. Тако је једном отераа и једну јежицу која се усудила да са своја два младунчета уђе у двориште Ајајиних господара који живе на северу Шведске. Јежица је побегла а младунце оставила. Када су сирочићи збуњено стали да се врте пред Ајак, у њој је проговорило материнско срце: усвојила је беспомоћне јежиће.

ЛАБУДИЦА И ПАША

Лабудица Павлова била је још „ружно паче“ кад су је сломљеног крила донели Бренди Марселинг из Екмаута, у Енглеској, која је од свог имања направила азил за рањене и напуштене животиње. На имању се већ налазио овчарски пас Паша, тада још штене. Пријатељство из детињства још траје.

ФУДБАЛЕРИ

Диди и Доди су љубимци посетилаца зоолошког врта „Фламинго“ у Јоркширу. Имају свега по пет недеља. Њихов чувар им није могао поклонити ништа лепше од лопте: не испуштају је из шапа. Диди и Доди су мелези белог и мрког медведа.

КАПЕТАН Кејт

ВРАНДУК

НИГДЕ МЕСТА ЗА ФУДБАЛ!

Десетак километара од Зенице, на реци Босни, сместило се мало и живописно место Врандук. Тврђава, која се налази у центру села, подигнута је још у тринаестом веку. Млади Врандучани „освојили“ су двориште тврђаве, које је дуго 35, а широко 12 метара и ту су се одржавале играчке, вечерња посела, приредбе поводом свечаности, празника и што је најва-

жније — то је било једино место где је могао да се како-тако игра фудбал.

Али, пошто је цела тврђава историјски споменик, фудбал је у дворишту забрањен и сад млади у свом бреговитом селу немају више „игралишта.“

Врандук се први пут помиње 1410. године кад је у њему боравио босански

краљ Остоја. Касније је био престоница Стјепана Томаша, а 1431. ту је склопљен и уговор с дубровачким трговцима. Тридесет година касније заузели су га Турци и од тада им је служио као неосвојиви утврђени град. Чак је и чувени Еуген Савојски дошавши 1697. године до његових зидина решио да га заобиђе.

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ ЗА ЧОВЕКА

На овој слици приказујемо вештачке и пресађене делове човечијег тела које су наука и медицина до сада успеле да реализују. Наш организам много боље прихвата вештачке органе него делове узете од живих или тек умрлих људи. Тиме се објашњава убрзано проучавање синтетичких материја и специјалних смеша које, уз помоћ електронике, могу успешно да замене оболеле делове људског тела

ТАКАРАЗУКА

НАЈВЕЋЕ РЕВИЈАЛНО ПОЗОРИШТЕ У ЈАПАНУ, У КОМЕ ИГРАЈУ САМО ДЕВОЈКЕ, ОСНОВАНО ЈЕ ДА СПАСЕ ЈЕДНУ ЖЕЛЕЗНИЧКУ ПРУГУ

Дворана од 3.500 седишта испуњена је до последњег места. Почине блистава, бучна, раскошна представа Такаразука. Такаразука? Необично име за необичан јапански музички маратон који траје преко четири часа. Изводи се у огромној дворани са једанаест покретних позорница које осветљава равно 1000 рефлектора! С времена на време спусти се једна од педесет и пет завеса. На бини, према потреби, пада снег, киша, диже се густа магла. Па ипак, најнеобичније од свега у овом позоришту јесте ансамбл: читава трупу сачињава 400 девојака. Ниједног мушкарца!

Ноћ пред шалтером

Сваке године у касе Такаразуке уђе преко 600 милиона јена, али при том, звучи невероватно али је истина, за педесет четири године постојања ово позориште није зарадило ни пребијене паре. Сигурно се управник Јонезо Кобајаши због тога много секира? Ни говора. Он је син оснивача ревије, пословног човека из Осаке који је ударио камен темељац великом финансијском царству, једном од највећих у Јапану. И сад су њему више важни престиж и углед него зарада. А он стварно може да се похвали бројном публиком. Сваке године Такаразука привуче 1.800.000 гледалаца, међу којима и велики број младих. Њих не мрзи да често и по целу ноћ чекају пред шалтерима позоришта да би добили боља места. Наравно они најбучније поздрављају своје љубимце.

За девојке уметнице из трупе Такаразука важи јед-

но веома строго правило: „Бити лепа, поносна и неприступачна“. По правилу оне потичу из imuћних грађанских породица. То је срећа за њих јер су им зараде мале.

Није лако ући у круг девојака Такаразуке. Претходно она мора да похађа двогодишњу позоришну школу која се плаћа. Кад добије диплому, може да постане чланица хора, али то још не значи и уговор с трупом. Ако је, после пробног стажа, коначно приме она почиње да учествује у представама а уз то похађа курсеве класичног балета, учи националне јапанске игре, певање, цез, карате и свирање на разним инструментима. Просечно свака од њих ради десет часова дневно и то сваког дана.

Ипак, нико није чуо да се и једна од њих жали. Јер, свака ужива такву славу и углед какав немају ни холивудске звезде. Публика их обожава а све младе Јапанке им завиде јер у овој земљи, где је жена још потчињена мушкарцу, оне имају посебан положај. Сваке године за школу Такаразуке пријављује се преко 600 кандидаткиња између којих специјални жири бира само шездесет најталентованијих.

Броо с благом

Историја Такаразуке је веома чудна. Веровали или не али трупа је основана да би сачувала једну железничку пругу.

Године 1910. Ишио Кобајаши, отац данашњег власника, изградио је железничку пругу дугу 25 километара, која је спајала Осаку с једним малим и непознатим летовалиштем по имену Та-

каразука, што значи „Брдо с благом“. Али, воз је најчешће био полупразан, а сви покушаји да се туристи привуку остајали су безуспешни.

Тада се Кобајаши сетно: летовалиште ће можда оживети ако у њему подигне позориште, али не обично, већ такво у коме ће наступати само жене.

Почео је скромно: купио је клавир, набавио професоре певања и балета и мала дружина се бацила на посао. Девојке, углавном кћери његових пријатеља и службеника, биле су све веома младе и без икаквог искуства: главна звезда имала је само тринаест година! На премијери, која је одржана 1. априла 1914. године, публика је одушевљено поздравила извођаче. Али критика, навикла дотад на мушке ансамбле, видела је све најгоре у овом кидању хиљадугодишње традиције.

Међутим, предузимљиви директор није се много освртао на мишљења критичара. Наставио је да остварује своју замисао: сам је писао песме, цртао је костиме, управљао представама. Повећао је трупу и основао школу. Три године касније усудио се чак да поред прастарих јапанских националних игара прикаже и тачке које је видео на позорницама Америке и Европе. На помолу је био прави скандал. Мјузикал у Јапану, то се није могло замислити.

Крајем пролећа 1917. године Такаразука је постало најпознатије летовалиште Јапана: из Осаке су свакодневно кретали препуни возови у том правцу.

Кобајаши је, у међувремену, чврсто решио да ово необично позориште претвори у легенду. Одлучио је да његове играчице постану

симбол савремене јапанске жене. Али, обавезе које им је наменио нису биле мале. Морале су да буду талентоване, вредне, скромне, привлачне и што је најтеже — одвојене од света. Морале су да се подвргавају нарочитом начину живота, строгом и здравом. У њему је све било унапред предвиђено, почев од исхране па до одмора. Док су у позоришту не смеју се удавати.

Публика то воли

Кобајаши је употребно сву машту да од младих девојака направи данас чувене „отокојаки“, глумице прерушене у мушкарце које су некада толико узбудиле конзервативну критику широм Јапана. Кратке косе, скерлетно црвених усана, нацртаних очију, оне су обучене у фантастичне хаљине: кратке капутиће извезене шкољкицама, панталоне чудних кројева и боја...

Представа траје четири часа и подељена је у два дела једнаке дужине. Први део је у традиционалном јапанском, такозваном кабуки стилу. То је класична драма са хероинама у кимону које, скрхане болом, присуствују борбама самураја. Лију се потоци крви, севају муње и проламају се громови. Све ово праћено је музиком, веома чудном за европске уши.

Друга половина представе је нека врста мешавине тачака какве се могу видети у свим најпознатијим мјузик-холовима широм света, с лепим голишавим играчицама које изводе своје тачке уз најразноврснију музику: ту се чује кубански мамбо, француски кан-кан, „Кад све ци марширају“, „Жута ружа из Тексаса“... Публика ужива у блиставом декору

који се стално мења, и бучно поздравља излазак на сцену сваке играчице. Омладина одушевљено аплаудира када звезде изводе своје најуспелије тачке.

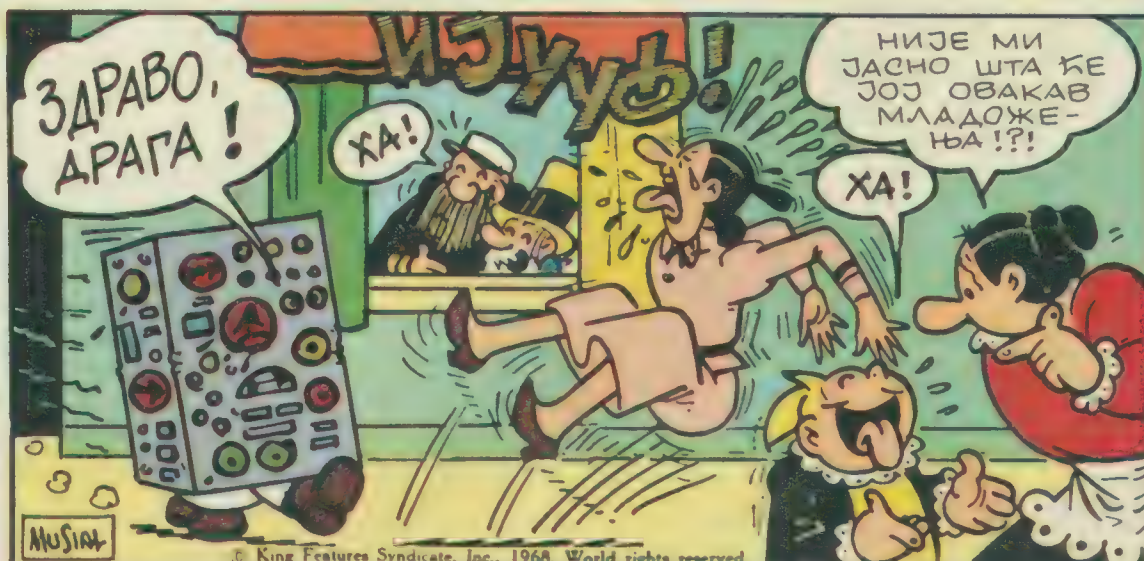
Многи критичари замерају Такаразуки да је, увек исти, да се не обнавља. А, није ли то баш оно што публика воли. А девојке ансамбла Такаразука труде се да јој увек испуне жеље. Оне веома воле свој посао, своју уметност, а још више, уживају у томе што знају да су јединствене у свету.

(Ревииу Такаразуки приказала је пре неколико месеци и наша Телевизија.)

К. Л.

НЕ, ТО НИСУ ДЕВОЈКЕ И МЛАДИЋИ У НЕКОЈ РЕВИЈСКОЈ ПРЕДСТАВИ. ТО СУ САМО ДЕВОЈКЕ.

Опкољени са свих страна Шпанци су једини излаз видели у томе да се пробију из града. Све злато и драгоцености истресли су на под. Али, ветерани су знали да треба узети што мање.

У мрклој ноћи, с Кортесом на челу, Шпанци су кренули у пробој. То им је била последња шанса. Али нису далеко одмакли кад се у тишини разлегло бубњање, то су свештеници позивали војску на узбуну.

У страшној бици која се одиграла око мостова-брана само за једну ноћ погинуло је 4000 тласкалтешких ратника и 450 Шпанаца. Била је то најстрашнија ноћ у Кортесовом животу.

Јутро је дочекала само шака војника: уморни, рањени, изгубљени у туђој земљи. Иза њих остао је неосвојен град, а испред је била само неизвесност.

КОРТЕЗ ОСВАЈА МЕКСИКО

ГОДИНА ГЛА

ЧИТАВУ ГОДИНУ ТРАЈАЛА ЈЕ ОПСАДА ТЕНОХТИТЛАНА ● АСТЕЦИ СУ УМИРАЛИ ОД ГЛАДИ, АЛИ НИСУ ХТЕЛИ ДА СЕ ПРЕДАЈУ

Сутрадан стигле су хиљаде Индијанаца. Битка је трајала неколико часова. Астеци су бацали стреле са запаљеним врхом и запалили сламне кровове помоћних зграда. Пожар је једва угашен јер је у палати било мало воде. Многи Шпанци нису дочекали ноћ, готово сви су били рањени. Те ноћи умро је Монтезума. Народ није хтео да прими његово тело. Астеци нису могли да му опросте што се покорио.

Тужна ноћ

Судбина Шпанаца изгледала је тако очајна да је једини излаз био покушати бекство из града. Изабран је час: поноћ 30. јуна 1520. Што су брже могли саградити су дрвени мост који је требало да им послужи за прекиде на мостовима.

Све благо је истресено на земљу: свако је могао да узме колико хоће. Нарвезови људи који нису имали искуства натоварили су се колико су могли док Кортесови ветерани нису узели готово ништа сем накита и лаких златних ланаца.

Било је мрачно, падала је киша. Шпанци су крадом пролазили кроз успавани град. Мост који је носио 400 ратника постављен је на први прекид на брани и артиљерија га је срећно прешла. У том тренутку из града је одјекнуо позив на узбуну, велики бубњевци позивали су фатнике на окуп.

Идућег тренутка безброј кануа појавило се из мрака. Кортес је на свом коњу ишао час напред, час назад, храбрио своје људе, али све је било узалуд. Дрвени мост преко којег су веровали да ће моћи да побегну, упао је у блато. Више нису могли да га дигну. Неколико људи стигло је до другог прекида и успело да пређе на другу страну преко једне греде коју су тамо пронашли, али одмах затим на то

место стигли су Индијанци у кануима и срушили греду.

Кортес је плакао

Отпочела је битка прса у прса. Индијанци су више вољели да заробе Шпанце за своје жртве но да их убију у бици. Потпуно разбијени и захваћени паником шпански војници су почели да трче као луди браном, бацајући се у воду у нади да ће се спасти пливањем. Они који су имали мање терета боље су у томе успели, други су се хватили за коњске гриве. Злато и накит које су у бегу бацили помогли су им да скрену пажњу нападача. И, коначно, рањени и преживели с муком су се дочекали копна.

У свитање, Кортес их је гледао како пролазе, мокри, готово сви рањени, без артиљерије, са само 23 коња. Бедна војска се вукла напред. У једној јединој ноћи погинуло је 450 Шпанаца и преко 4.000 њихових индијанских савезника!

Кортес је погнуо главу и заплакао. Био је то најтрагичнији тренутак у његовом животу. Отада се увек тих очајних часова сећао као „ноче тристе“ — тужне ноћи.

Следећих дана Шпанци су се с муком кретали према Тласкали. Често су их нападала племена Астека. Све што су исцрпени људи могли да учине било је да их одбију и улогоре се преко ноћи. Шестог дана, прелазећи Отумбу, напала их је и опколила велика војска. Шпанци нису више имали пушке, начинили су мали квадрат са рањенима у центру и напали коњима, пет по пет. После више часова Кортес је с тројицом ратника прокрчио себи пут до средишта индијанске војске где је седео поглавица на носиоци наткрињеној застави. Убили су га и докопали се заставе; ова готово надљудска храброст толико је запрепастила Индијанце да су се испуњени ужасним страхом повукли.

Тако охрабрен овом победом, Кортес се, приближавајући се Тласкали, питао како ли ће га примити Индијанци. Кад је одлазио,

хвалио се да је непобедиви потомак Плавог бога, а сада се враћао потучен и што је било још горе, за собом је оставио неколико хиљада мртвих тласкалтешких пријатеља.

Али стари тласкалтешки поглавица дошао је лично да утеша Кортеса и да са већом снагом него икад обнови пријатељство. Шпанци су остали двадесет дана у Тласкали да се одморе и залече ране.

Кортес је тада одлучио нешто сасвим неочекивано: не да се повуче у Вера Круз, него да се врати и — освоји Тенохтитлан! Идеја је изгледала луда. Кортес је имао само 400 војника и готово сви су били рањени; није имао артиљерије, ни пушака, ни барута и само двадесетак коња; био је рањен у главу а два прста су му била смрвљена; глас да је непобедив уништен је. Многи од војника проклињали су Кортеса и чезнули да се врате својим кућама на Куби. Спремни на побуну, тражили су дозволу да се врате у Вера Круз. Али Кортес им је, с очима пуним жара, одржао ватрен говор коме је било тешко одолети.

Кортес је прво послао своје снаге да казне племена која су помагала Астесима у борби против њега. Један град за другим падао је пред Шпанцима. Затим, су срећном околношћу, три брода са намирницама и појачањем стигла у Вера Круз. У ствари, бродови нису били упућени Кортезу него несрећном Нарвезу; али људи и капетани су ухапшени. Кад су сазнали шта се догодило, привучени изгледима и наградом, пристали су да се придруже Кортезу. Никада положај конквистадора није био тако јак.

Тада је Кортес разрадио један смео план. Било би лакше покорити Тенохтитлан кад би га напали из воде а не са копна! Одлучио је да сагради јаку флоту употребљавајући једра и инструменте са разоружаних бродова у Вера Крузу. Пошто је било немогуће саградити сличне бродове на језерима — јер није било одговарајућег дрвета — Кортес је одлучио да сагради бродове 100 километара од воде, у шумама Тласкале и

ДИ И СМРТИ

да их, комад по комад, пренесе преко планина. За неколико седмица направљени су дрвени делови за 13 бродова. Затим је једна војска тласкалтешких носача пренела ове делове преко планина покривених снегом.

Док су се бродови градили, Кортез је са већим делом својих снага и војском Тласалтека напредовао до Мексичког језера. Ту је створио базу, сакупио храну и друго што му је било потребно. Затим је у жестоким биткама покорио крајеве око језера. На тај начин прекинуо је снабдевање Тенохтитлана храном. Истог дана, Кортез је завршио смотру трупа које су сада, захваљујући неочекиваним појачањима, бројале 900 Шпанаца и 50.000 Тласкалтека.

Први напад

Први велики напад изведен је последњег дана маја. Алварад Олид и Сандовал, држали су мостове-бране, док је Кортез преузео команду над флотом. На сваком од 13 бродова било је по 25 људи, укључујући 12 веслача, и мали топ на прамцу. Чим су се приближили главном граду, велики број ратничких кануа кренуо је према њима. Веслали су бесно. Ветар је стао и бродови нису могли да макну, али изгледа да је управо њихова непокретљивост престрашила Астеке, па су се и они зауставили на пушкомет од бродова.

Затим је изненада један налет ветра надувао једра; бродови су полетели на лаке кануе, ломећи их оштрим прамцима. Непријатељ није ни покушао да пружи отпор, него је одмах почео да бежи. Затим су сви улази у град затворени а снабдевање водом прекинута.

Почиње страшна опсада

У главном граду Астека, 21-годишњи Монтезумин унук, Гватемок, одлучио је поглавица, сакупио је 60.000 астешких војника, и распоредио их у заседи поред канала који су прекидали бране.

Данима и данима Кортез је истрајао у нападима, поступајући стално по истом плану, а Астеци су се исто

тако храбро бранили. У једној страшној бици на мостовима, 62 Шпанца и огроман број Тласкалтека пали су у руке непријатељу. Идућих неколико дана остаци храма су се купали у крви. Шпанци су били толико близу да су видели пријатеље који су бивали жртвовани. Крв им се ледила од страшних призора.

У међувремену глад је почела да помаже Шпанцима. Али иако је Кортез свакодневно нудио мир изгладнелим Астесима, Гватемок их је стално одбијао. Кортез је одлучио да град савири са земљом, кућу по кућу. Сваког дана су Шпанци напредовали и рушили све пред собом док град није био сведен на четвртину. Ипак, Астеци се нису предавали.

И поред тога, у тим топлим августовским данима било је очигледно да се крај приближава. Земљиште је сво било прекопано у потрази за корењем, мишеви су постали храна, мртви и умирући лежали су у гоми-тама.

Ја сам Гватемок

Шпанци су 13. августа кренули у последњи напад. Видећи да је дошао крај млади император Гватемок ни на који начин није покушавао да крије ко је. Кад су се три бродова упутила према његовом чамцу, млади император стао је на прамца вичући:

— Ја сам Гватемок. Воделите ме Кортезу.

— Учинио сам све што сам могао да се одбраним и да одбраним свој народ и сад сам дошао овамо — обратио се Кортезу. Насловивши руку на балчак његовог мача, повикао је: — Било би боље да ме одмах убијеш и тако окончаш моје муке.

Кортез је наредио да се град испразни али да се грађани не злостављају. За три дана бедни остаци становништва Тенохтитлана прешли су преко мостова-брана до копна одакле су се распршили без циља. Остало их је само 70.000; готово 250.000 Астека било је убијено у борби или је умрло од болести и глади за годину дана колико је трајала опсада! Велико царство Астека није више постојало.

Кад су Шпанци претражили опустошени град били су горко разочарани, настав-

ши само један део Монтезуминог града који су видели годину дана раније. Људи од беса, мучили су Гватемока сипајући му врело уље на ноге; али он није знао или није хтео да каже где је злато сакривено. И тако оно никада није пронађено.

Следећи месеци били су посвећени обнови града. Седам година касније један путник је написао да ниједан европски град није већи и лепши од престонице Нове Шпаније.

Кортез је редовно слао благо краљу Шпаније. Прибавио је и себи велико имање и осигурао све своје ветеране. Међутим, његови непријатељи на Куби и у Шпанији још су сплеткарили против њега. Због њихових интрига Карло V је посумњао да Кортез покушава да од Мексика направи независну државу. Ипак, кад се Кортез вратио у Шпанију, прешавши први пут после 24 године Атлантик, дочекан је као херој. Такво одушевљење није виђено још откад се, 35 година раније, Колумбо вратио после открића Америке. И поред тога, Кортез се вратио у Нови свет као генерал а не гувернер, како се надао.

Затим је дошло неколико година истраживања и авантура, на земљи и на мору, од којих ни једна није повећала његово богатство. Непријатељи нису спавали. Године 1544. Кортез је писао краљу: „Надао сам се да ће ми труд моје младости осигурати одмор у старости. Четрдесет пет година сам живео готово не спавајући и лоше се хранећи, увек спремна оружја потрошио сам своју снагу да бих прославио име и моћ Вашег Величанства. Сада сам стар, немоћан и пун дугова. Преклињем вас да нешто одлучите у корист мог случаја.“

Али, 1547. после седам година чекања у Шпанији, Кортез је одлучио да се врати у своју кућу, у Мексику. Умро је на путу према луци из које је требало да крене.

КРАЈ

Срећом, врховни поглавица Тласкалтека примио је Кортеза пријатељски. Иако поражен — рањен у главу и са два слома прста, Кортез није одустао од плана да освоји царство Астека и Тенохтитлан.

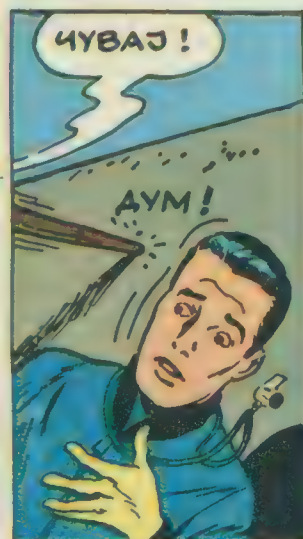
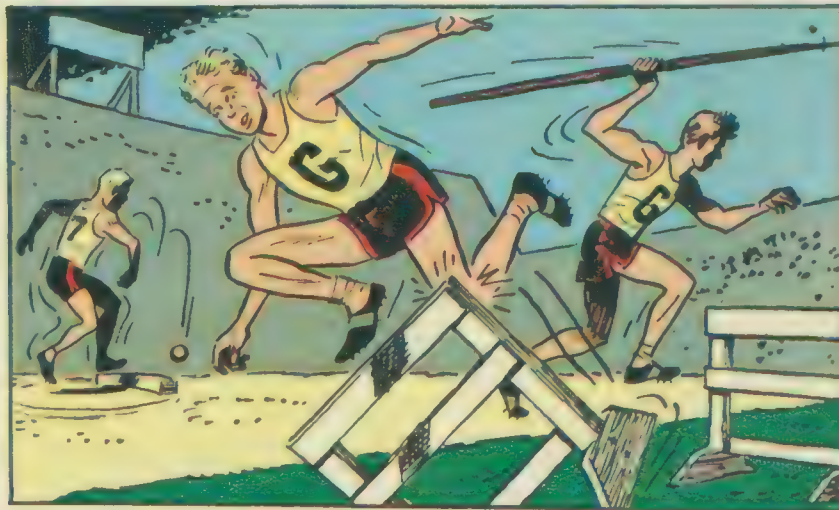
Наредно је да се сагради јака флота на обали мора и бродови, део по део, пренесу преко високих планинских врхова до језера, а сам је на челу моћне тласкалтешке војске од 50.000 и 900 Шпанаца поново кренуо на Астеке.

У жестоким окршајима који су се из дана у дан понављали у току опсаде Тенохтитлана Астеци су гледали не да убију већ заробе Шпанце. Жртвовали су их својим страшним боговима.

Глад је притекла у помоћ Кортезу. На улицама некад моћног и прелепог града гомиле лешева нико није ни покушавао да сахрани. Тако је умрло 250.000 људи. Тенохтитлан више није постојао. Царство Астека је умрло.

ФАБРИКА ИЗМИШЉОТИНА

»КОСТУР КОЈИ УРЛА« — НАСЛОВ ЈЕ ПРВЕ ГАРДНЕРОВЕ ПРИЧЕ • ДО ДАНАС ЈЕ НАПИСАО ПРЕКО СТО ДВАДЕСЕТ КРИМИНАЛНИХ РОМАНА

Године 1933. родио се генијални адвокат Пери Мејсн, јунак 79 криминалних романа. Његов творац Ерл Стенли Гарднер, неоспорно је најплоднији амерички писац. Он толико много пише да сам често, у шали своје имање у Јужној Калифорнији, назива „Гарднерова фабрика измишљотина“.

Његов дом „Ранчо дел Паизано“ заиста личи на фабрику. Као са бескрајне траке из њега непрекидно извиру књиге. Највише је криминалних а има и других, затим су ту разни чланци и бројна писма. До сада су се појавила 124 криминална романа од којих 79 о Пери Мејсну. Гарднер такође пише једну серију криминалних романа под псеудонимом А. А. Фер.

Ерлу је сада седамдесет девета година и мора се признати да помало успорава ритам. Све донедавно морао је, према уговору, да напише годишње по четири романа о Пери Мејсну, и по два из серије А. А. Фер.

Избачен из гимназије

Његов ранч налази се 150 километара југоисточно од Лос Анђелоса. Главна зграда изграђена је од дрвета. У њој је Гарднерова огромна библиотека као и велика збирка успомена из разних земаља. У другој згради шест Ерлових секретара прекуцавају рукописе, одговарају на телефонске позиве и уопште воде све његове послове. Укупно се осамнаест особа налази у његовој служби, брине о њему и води му кућу. А та кућа је прави рај — за псе! Ретким посетиоцима строго је забрањено да отерају пса са места које је изабрао; преостаје им као једина могућност да га предухитре и седну пре њега на неку столицу или фотељу.

Гарднер је рођен 1889. године у Масачусетсу, али је још као дете дошао у Калифорнију где је његов отац, рударски инжењер, био премештен.

У школи се није баш прославио: из гимназије су га избацили због владања: ни-

како није могао да се помири са школском дисциплином. Матурирао је далеко од родитељског дома. Уместо да се редовно упише на факултет, у тајне правних наука почео је да улази радећи у канцеларијама адвоката.

Примљен у адвокатуру, службовао је у Окснарду (Калифорнија). Највише га је интересовала одбрана. Посао није био богзна како плаћен, али је младом Ерлу донео велико искуство које ће касније и те како искористити у заплетима својих криминалних романа.

У међувремену се упустио у неке смеле трговачке послове, а затим покушао да пише за популарне часописе. Прву причу „Костур који урла“ продао је 1923. године за сто шездесет долара. Од тада почиње да шаље разним часописима три до четири рукописа недељно. Мало помало он потпуно напушта адвокатску канцеларију.

По наговору свог издавача измишља Пери Мејсна, генијалног адвоката који редовно добија парнице и открива убице, по правилу увек у сјајној завршној речи. Првим причама из ове серије, објављеним 1933. године, Ерл ступа на пут славе.

Када се појавила телевизија, Ерл одбија све понуде поучен лошим искуством са филмом. Најзад је решио да оснује своје лично предузеће да би лансирао Пери Мејсна на телевизији. Серија је приказивана пуних девет година и све до последње емисије, снимљене 1966. године, Ерл је строго контролисао сваки текст. Ништа није могло да прође без његовог изричитог одобрења. Дешавало се да неки текст путује и по пет пута од његовог ранча до Холивуда пре него што га Ерл одобри.

Последњи суд

Ерла сматрају великим стручњаком за кривично право, нарочито криминалистику. Он познаје многе судије, управнике затвора, чланове комисије за условно ослобађање затвореника. Често посећује казнионице, разговара са затвореницима,

многима од њих помаже кад изиђу на слободу. Председник је једног друштва за побољшање поправних метода у затворима.

Ерл је оснивач и чувеног „Последњег суда“, који већ читавих дванаест година не силази са стубаца америчке штампе. „Суд“ је основан крајем четрдесетих година а иницијатори су били Ерл и Хари Стрицер, власник илустрованог часописа „Аргоси“, који је у овој акцији помагао Гарднеру и новчано и уступајући му странице свога листа.

Њих двојица су чак ангажовали групу професионалних детектива. Њихов задатак је био да све своје време, способност и енергију посвете особама које су, по њиховом мишљењу, жртве судских грешака и заблуде. Сврха је „Суда“ да помогне несрећним људима и да, помоћу штампе, а на примерима узетим из живота, укаже на грешке у законодавном систему. У току дванаест година, колико већ траје њихова акција, успели су да извуку из затвора двадесетак невиних осуђених лица.

Случај Тома Паркера

Случај који је Ерлу прилично вероватно највише задовољства је онај у који је био умешан један становник Мичигена, назовимо га Том Паркер. Човек је био на робији већ двадесет шест година. Познат полицији по рђавом друштву, он је 1924. био осуђен за убиство које се догодило при оружаном нападу на власника једне коцкарнице. Паркерова сестра позвала је у помоћ Гарднера и његову екипу. Проучавајући Паркеров досије стекли су утисак да је жртва површне истраге и суђења које се заснивало само на сумњивом исказу неког очевица.

Гарднерови детективи пронашли су главног сведока који је сада био спреман да под заклетвом изјави да је онога дана, са раздаљине од 30 метара, видео три човека како беже. Један је помало подсећао на Тома Паркера. Гарднерови људи открили су још једног сведока који је

ДА БИ СВОЈ ПОСЛЕДЊИ РОМАН СТАВИО НА ВРХ СТУБА ОД СВОЈИХ КЊИГА, ЕРЛ СТЕНЛИ ГАРДНЕР МОРАО ЈЕ ДА УЗМЕ ЛЕСТВИЦЕ.

читав догађај посматрао изблиза, а полиција га у своје време уопште није ни испитивала. Он је категорички тврдио да Том Паркер уопште није учествовао у овом злочину!

Гарднеров „Последњи суд“ је успео да наговори једног судију добре воље да поново обнови Паркеров случај.

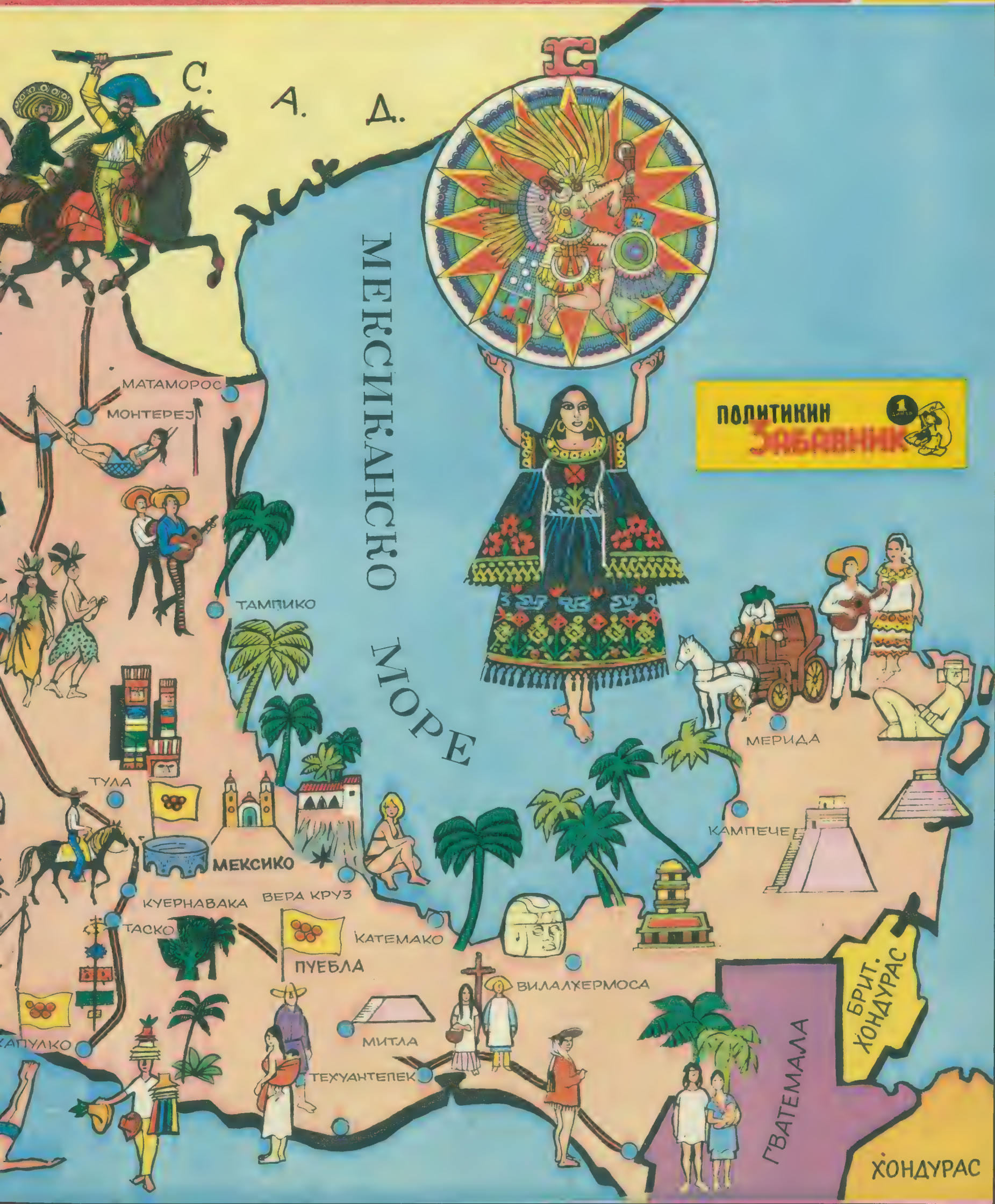
На крају обновљеног процеса Том Паркер је, у педесетој години живота, ослобођен. После изласка из затвора Паркер се запослио и стекао углед поштенног човека.

У време када је рад „Последњег суда“ био најактивнији Ерл му је посвећивао више од половине свога времена и најмање 25.000 долара из сопственог џепа.

Криминални роман је већ дуго времена један од најцењенијих облика маште. Због чега? Ерл каже да људи добијају морално задовољење када невинна жртва победи зле силе које је окружују. А онда, добар криминални роман разиграва машту и задовољава радознале истраживачке духове.

МІА ХІХ ОЛІМПІАДЕ

ДЕЧАК ПРОТИВ ШАМПИОНА

Разјарени бик све је ближе. Више га ништа, сем оружја, не може зауставити.

Човек који стоји у ариени уместо мача држи у рукама — минијатурни радио-одашљач. И кад је већ изгледао да ће бик насрнути на ненаоружаног човека, животиња се зауставила као укопана: на њега је, уместо мача, била уперена танка антена.

Објашњење је једноставно: напад је био „убијен“ на самом извору: у одговарајући центар у биковом мозгу било је упућено радио-наређење... Фантастично? Не, то није машта писца научно-фантастичних романа, већ стварност.

Овакве опите први је извео познати физиолог Хосе Делгадо, један од малобројних научника који проучавају могућност управљања понашањем животиња — на растојању.

Најпре су у мозак биле помоћу ваздушне пушке „испаљене“ танке електроде док је на врат стављен радио-пријемник. Сигнали које он прима преносе се преко електроде у мозжане центре који „управљају“ србном, мирољубивошћу и другим осећањима.

Проблем управљања понашањем и покретима живих организама — ту се уобраја и човек — један је од најважнијих и најсложенијих у науци. Први, експериментални апарат за управљање мислима, тачније био токовима, први пут је приказан на међународној изложби у Бриселу 1958. године.

ШТА СУ БИОТОКОВИ?

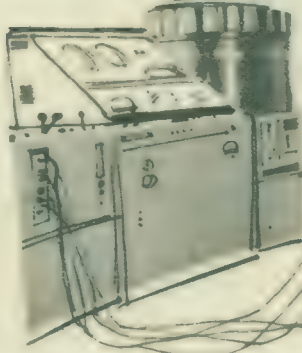
Када у мислима сами себи наређујемо: „Испружи руку до радио-апарата и укључи га“ нервне ћелије преносе то наређење мозга путем биоелектричних осцилација, то јест биотокова или биоструја, мишићима. Мишићи се грче и рука изводи замишљени покрет.

Ако се на руку стави наруквница са електродама које додирују мишиће, биотокови, односно наређења мозга упућена мишићима, могу се поништити.

Научници су већ проучили многе особености биотокова мозга, мишића, мрежњаче и срца (сетите се само електрокардиограма). Биотокови се могу „узети“ са сваког мишића а затим „обработити“ помоћу нарочитих апарата да би се затим употребиле за управљање човековим покретима.

ПРИСУСТВУЈЕМО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Замислите да се налазите у лабораторији за испитивање биотокова. Предложили су вам да учествујете у експерименту. Шеф лабораторије узима на себе улогу „даваоца“ токова, а ви ћете бити онај који их

КАКВА НАРЕЂЕЊА ШАЉЕ МОЗАК СПОРТИСТЕ МИШИЋИМА У ТРЕНУТКУ КАД ПОСТИЖЕ СВЕТСКИ РЕКОРД?

прима или, како се научно каже, реципијент.

— Биотокове ћемо снимати с мишића руку — објашњава вам шеф док вам његов помоћник ставља на руку електроде и чврсто их везује еластичним завојима. Електроде су спојене с нарочитим апаратом за чијим пултом за управљање седи шеф. Он покреће једну полуку и на екрану осцилографа појављује се равна линија.

— Сад ће ваша рука почети да се савија — упозорава вас шеф. У том тренутку права линија на осцилографу претворила се у змију: то апарат „записује“ биотокове упућене вама, односно вашој руци.

НЕ ЧУДИТЕ СЕ!

Готово у истом тренутку, на месту где су вам стављене електроде осећате лак надражај. Затим се мишићи сами од себе грче и ваша рука се полако савија у лакту. Имате утисак као да вас је неко невидљив ухватио изнад шаке и почео да је вуче, да вам савија руку.

— А сад покушајте да не савијете руку, да се одупрете наређењу — говори вам шеф лабораторије.

Ви се напрежете, чело вам се од тог напора оросило знојем али рука, и против ваше воље, наставила је да се савија у лакту.

— Не чудите се — умирује вас шеф. — Да се на вашем месту налази и најјачи човек на свету, шампион у дизању терета, а на моме шестогодишњи дечак, резултат би био исти. Ни он не би могао да заустави савијање руке.

ЛЕЧЕЊЕ С ТРАКЕ

Поред тога што може да директно преноси наређење једног човека, рецимо шефа лабораторије, мишићима другог и тако управља његовим покретима, апарат може да користи и магнетофонске траке на које су снимљени биотокови.

— А сад да пробамо и дејство биотокова с траке — каже шеф.

И сад ваша рука ради „гимнастику“ потчињавајући се послушно „наређењима“ записаним на траци.

За лечење болесника израђени су читави програми — циклуси покрета. У лабораторијској комори, изолованој од свих спољашњих сметњи, на магнетофонску траку запи-

сују се, у облику електричних импулса, биотокови даваоца, обично неког спортисте чији су мишићи, разуме се, одлично развијени.

У једном покрету руке, ноге или било ког дела тела учествује група мишића. Захваљујући апарату за преношење биотокова лекари могу да прате рад сваког од тих мишића.

Претпоставимо да неки болесник има парализовану руку. Центри у мозгу који управљају покретима руке оштећени су болешћу и не могу да јој шаљу потребна наређења. Али, ако се биотокови здравог човека управе на руку оболелог, мишићи те руке грчиће се и опуштају: рука ће се покретати.

Разуме се да ова електрогимнастика мишића није сама себи циљ. Она у ствари служи да би се код оболелог обновила обична нервна пулсација а то доводи до нормалне размене материја у оболелом организму. Захваљујући таквој електро стимулацији, наравно уз остале методе лечења, могућно је да се центрима за кретање у мозгу врати изгубљена способност управљања рукама и ногама.

ЗАВИРУЈЕМО У БУДУЊНОСТ

За управљање покретима биотокови се неће користити само у медицини. При савлађивању фигура у вештој пилотажи искусни пилот-инструктор руководиће са земље покретима пилота-новајлије у ваздуху.

Управљање покретима може се користити и у припремама спортиста. На олимпијским играма, на пример, на филмску траку снимају се не само наступања врхунских спортиста већ и њихов тренинг. Такви снимци помажу да се открију тајне њиховог мајсторства. Али, филмска трака бележи само њихове спољашње покрете. А колико би тек било корисно имати и биограм — снимљена „наређења“ која је својим мишићима слао мозак неког спортисте у тренутку кад постиже светски рекорд! То би био изванредан материјал за тренирање свих спортиста.

Није тешко замислити да ће у блиској будућности, не напуштајући Земљу, човек моћи да помоћу биотокова управља кретањем робота који корачају површином далеких планета...

● Холандија је ретка земља у којој пешаци имају предност над возачима. Међутим, кад је један аутомобилиста из Ротердама оборио и лакше повредио једног дечака, судија је донео ослобођајућу

пресуду. Разлог: дете је прелазило улицу возећи тротинет и према томе више није било пешак.

● на дан свог педесетог рођендана библиофил Мануел Марнатеги из Перуа пао је с високих лествица управо кад је са највише полице скидао једну књигу. Пад је био незгодан и Марнатеги је на

месту остао мртав. Књига коју је желео да дохвати ретко је издање издато у Утрехту 1428. године а носи наслов: „Како доживети дубоку старост“.

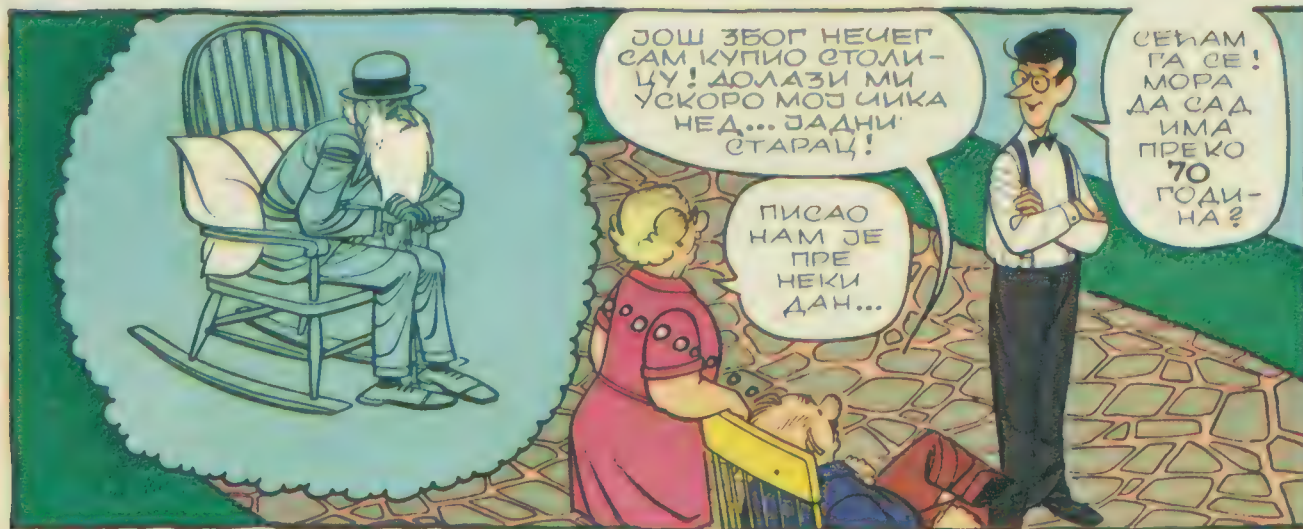
● у Шпанији су туристи овог лета могли да купе малог магараца од керамике чији реп, у ствари обичан канапчић, игра улогу барометра. На леђима магараца пише упутство произвођача: „Ако се мој реп лиф мало њише, значи да на пољу дува ветар. Ако се јако тресе, онда је ураган. Ако је

још мало поквашен, онда пада киша, а ако је сасвим мокар онда је провала облака. Ако је укрћен, онда пада снег а ако га више не видите значи или да је на пољу магала или треба да одете очном лекару“.

● педесетак људи-жаба и зоролога (данима бораве на пучини код Барија. Они с морског дна извлаче скелет кита из геолошког доба плеистоцена дугачак 11 метара. Цинковског сисара пронашли су истраживачи геолошког и палентолошког музеја Универзитета у Фиренци.

ДЕНИС ШАМПИОН

ХУМОР БЕЗ РЕЧИ

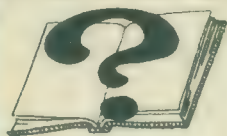

ФЕСТИВАЛ ЈАСТОГА

Приморски град Рокленд, у америчкој савезној држави Мену, сматра се светском престоницом јастога. Лов на јастоге представља уз индустрију конзервирања — јастога разуме се — главни извор прихода становника овог града. Због тога се у Рокленду сваког лета одржава велики фестивал јастога који привуче у град многе туристе и гурмане. Фестивал се не би могао замислити без параде у којој учествују девојчице у оделима која подсећају на куване црвене морске ракове. После параде одржава се велико такмичење: ко ће од деце најбрже из куваног јастога извући месо али тако да у љуштури не остане ни мрвица. Као награду победник добија највећег и најлепшег јастога кога су тог дана рибари уловили.

ЗНАТЕ ЛИ

Обележите право значење речи. Ако имате свих пет погодака, дајте себи оцену — одлично са похвалом. За четири поготка оцена је — одлично, за три — врло добро, за два — добро и за један — довољно.

1. АСТРОЛОГИЈА

1. Наука о свемиру и небеским телима. 2. Прорицање судбине из звезда. 3. Техника конструисања васионских бродова.

2. ХОНОРАР

1. Почасна титула. 2. Човек на високом положају. 3. Новчана награда.

3. КАПИЛАРИ

1. Крвни судови. 2. Хемијске супстанце. 3. Припадници тајне организације.

4. ПОРОТА

1. Романска црква. 2. Морска лука. 3. Суд грађана.

5. СРЧА

1. Радиоактивни отпаци. 2. Комадићи стакла. 3. Барут.

ОДГОВОРИ:

1. Напредна наука пронајла је изуми. 2. Напредна наука пронајла је изуми. 3. Напредна наука пронајла је изуми. 4. Напредна наука пронајла је изуми. 5. Напредна наука пронајла је изуми.

БОДЉИКАВИ

НАКОСТРЕШЕНИ ПРИЈАТЕЉ ОДГАЈИВАЧА ЦВЕТА КАКТУС

На први поглед ове биљке пуне бодљи одбијају, онима ко их не познаје изгледају чак и ружне. Али, упитајте оне који гаје кактусе шта мисле! Сви ће вам рећи да су то изванредне, лепе и скромне биљке које не захтевају много неге. А тек њихови чудесни цветови прекрасних боја!

Колико у свету има „кактусара“ показује то што су многи одгајивачи овог цвећа стекли читаву богатства извозећи у цео свет ове биљке. Кактус се као украсна биљка не гаји тако дуго, тек од почетка нашег века.

Краљица ноћи

А данас тако рећи нема куће без макар једне саксиие кактуса и тако је у свим поднебљима од Северног до Јужног пола. Зашто су људи почели да се интересују за ову „накострену“ биљку?

Па, прво због тога што је немо мали број биљака способан да живи под тако суровим условима као што то могу кактуси. Неке врсте подносе температуру и до плус 65° Целзијусових док друге подносе хладноћу и до минус 40° Целзијусових.

ПРЕКРАСНИ БЕЛИ ЦВЕТОВИ КАКТУСА ЗВАНОГ МАМИЛАРИЈА

Трећи, опет, могу годинама да живе без капи кише. Али то није све. Кактуси су и немо живе биљке, довољно

но је да им се откине ма и најмањи делић од матичне биљке и да падне на тло, па да пусти корен.

Кактус шежак њеж шона

Прилагођавајући се на различите средине ове биљке су стекле фантастичне облике који се не могу наћи ни код једне друге ботаничке фамилије. Постоји око 2000 различитих врста кактуса! Неке врсте, као што је „сагуарос“ (Carnegiea gigantea), у Аризони, тешке су и до 5 тона а високе до 15 метара. Друге, као што је мамиларија или „цветни шљунак“ нису веће од напретка. Међу најлепше примерке кактуса спада „краљица ноћи“ (Selenicereus grandiflorus) чији огромни мисисни цветови трају само једну ноћ, од сумрака до зоре.

Многи љубитељи кактуса, у недостатку простора у суксепом гаје ретке примерке и на пола квадратног метра или пак у саксијама. А кактуси траже веома мало бриге: порозну земљу, доста светлости и да се не заливају сувише често. Неке врсте кактуса цветају први пут тек после две и више година. Научници претпостављају

да су кактуси вероватно постојали још пре двадесет или тридесет милиона година. Кад је наступио сушни период, због сасвим ретких киша извесне лиснате биљке морале су да се прилагоде, претвориле су се у неку врсту складишта за воду. Многе су добиле и чврст омотач који их штити од јаког сунца. Друге су изгубиле лишће да би на тај начин сачувале драгоцену влагу од испаравања. У том случају стабло зелене боје, преузело је на себе улогу лишћа, сад оно врши фото-синтезу. Скоро све врсте кактуса имају бодље. Ово оружје дала им је природа за одбрану од различитих животиња.

Зелена

Њујоркџијска чаша

Кад је поручник америчке морнарице, пилот Едвин Золниер 1944. године морао да искочи из запаљеног авиона,

СПОРТСКИ КАЛЕНДАР

ЗАСТАВИЦЕ ЗА ТРКАЧЕ

Боја заставица и шаре на њима, којима се за време аутомобилских трка дају возачима знаци, одређене су међународним кодексом аутомобилиста. Бело-црна шаховска поља на заставицама означавају крај трке; жута заставица — опасност; жуто-црвене црте — на писти је уље; црвена — одмах зауставите; плава — држите се десне стране писте; бела — на стази су кола хитне помоћи

БИЦИКЛОМ ОКО СВЕТА

У 1950. години, једној од најуспелијих у својој спорској каријери, бициклиста Иго Кобле, превалио је на бициклу око 20 хиљада километара што износи половину Земљиног екватора.

КИША ОД ПОБЕДА

Седамнаестогодишњи цокеј Цек Вестрауп победно је 1933. године на 302 трке. Сваког дана учествовао је у 4 или 5 трка на различитим хиподромима Сједињених Америчких Држава.

НАЈБРЖИ ПЕШАК

Норвежанин Ернст Менсен био је најбржи пешак свих времена. Родио се 1799. године у Бергену а умро 1843. у Египту. Године 1832. он је за 14 да-

на пешнице превалио пут од Париза до Москве. За пут од Цариграда до Калкуте и натраг — 8856 километара — било му је потребно свега 59 дана.

ЛЕПОТАНИ

пао је усред пустиње у Аризони, у близини Јуме. Без хране и воде био је осуђен на смрт. Спасли су га кактуси. Сажвакао је сочно језгро малог *Echinocactus* и тако успео да преживи пет дана, док га нису пронашли и спасли.

Нека индијанска племена из Мексика и Западне Америке хране се готово четири месеца годишње овим, по нашем схватању, не много укусним биљкама. Они „индијанску смокву“ сецкају као боранију и кувају као јело. У јуну и јулу, они једу црвене плодове биљке „сагуаро“, величине омање јабуке.

У Северној и у Јужној Америци кактуси се употребљавају за ложење, од њих праве живе оgrade за баште. Кад понестане сточне хране замењују је плодови индијанске смокве, којима претходно спале бодље. Ово је нарочито често у Мексику тако да су се природњаци већ уплашили: неће ли, ако се овако продужи, кактус потпуно ишчезнути? С друге стране, у Аустралији их је било толико много да су морали да их се отресу увозећи

у земљу аргентинску гусеницу која их је обрстила.

Заморче сагуаро

Професор фитопатологије др Стенли Алкорн, каже за кактус „сагуаро“ следеће:

— За научнике ова биљка је изванредно заморче. Она веома добро подноси кад јој се у ткиво увуче термометар, па чак и кад јој се откину повећи комади ткива да би га дали на анализу. Ожиљци веома брзо зарастају. Када будемо успели да сазнамо како она успева да се прилагођава на сурову климу, можда ћемо моћи онда да применимо извесне резултате наших истраживања на индустријске биљке као што су памук, соја и шафран, да бисмо променили начин њиховог живота и тако знатно повећали принос у сувим областима неразвијених земаља.

На крају, оставимо науку и рецимо да кактуси ипак највише интересују и радују њихове пасниране одгајиваче.

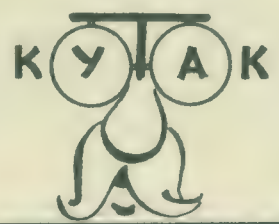

ЦИНОВСКИ КАКТУСИ СНИМЉЕНИ У ЈУЖНОЈ КАЛИФОРНИЈИ

Осамнаестогодишњи Марк Роув, боксер средње категорије из Лондона, изумео је нарочити систем тренирања за јачање вратних и леђних мишића. Роув окачи о главу тег од два килограма а затим изводи вежбе сагибања.

ТЕГ ЗА ГЛАВУ

ВЕСЕЛОГ архивара

ПАМЕТНИ СУ ДАЛТОНИСТИ

За време једне шетње кроз Париз, један студент упита филозофа Бертрана Расела, како је по његовом мишљењу разлика између оптимисте и песимисте.

— Оптимисти, рече Расел гледајући у семафор — виде само зелено. Песимисти, пак, виде црвено... Затим направи неколико корака заустави се и додаде:

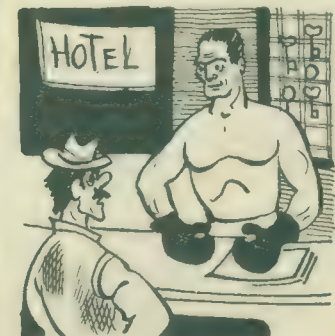
— А паметни су далтоници.

Титула за једну ноћ

Међу шампионима бокса свих категорија Џек Демпсеј је, вероватно, највише узбуђивао машту публике. Годишама су разне силеције, пијанице

сеј га мирно саслуша и рече му:

— Молим вас будите љубазни па реците том другару да му за ноћас слободно препуштам своју титулу. Само га замолите да ми је ујутру врати.

и други жељни славе изазивали чувеног боксера, на улицама или кафанама, да би касније могли да се похвале како су се тукли с највећим боксером на свету.

Једне вечери, после поноћи, у једном хотелу у Калифорнији у коме је одсео Демпсеј, појавио се неки човек и изјавио да жели да се боксује са њим. Пошто га портир обавести о томе, Демп-

РЕТКА ПРИВИЛЕГИЈА

Кад су познатој француској глумици Мишел Морган направили комплимент због њене лепоте и поред поодмаклих година, она рече омејући се: — Ја имам ретку привилегију: дуго детињство. Замислите, овог месеца ћу прославити тек дванаести рођендан.

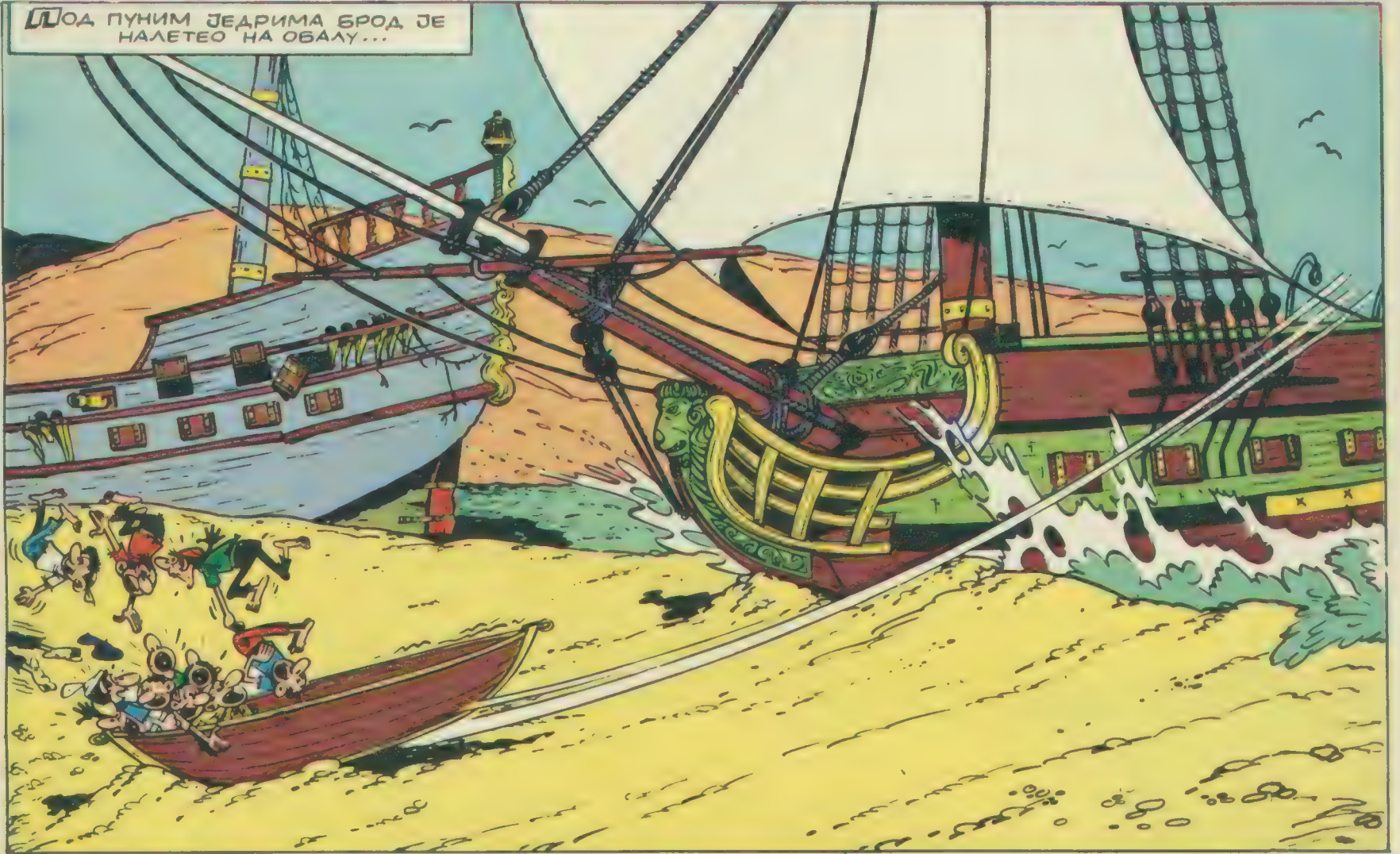
Мишел Морган је у праву: рођена је 29. фебруара.

ОСТРВО С БЛАГОМ

ТЕКСТ: А. РЕЗМОНА
ЦРТА: М. РЕМАКЛ

ПОД ПУНИМ ЈЕДРИМА БРОД ЈЕ
НАЛЕТЕО НА ОБАЛУ...

СВИ НА ПАЛУБУ!
СПУСТИТЕ
ЈЕДРА!

А ОВОГ САБОТЕРА
У ОКОВЕ!

ЖИТНО СЕ ПРИСТУПИЛО ОПРАВЦИ
ЉУДИ И БРОДА...

... ДОК ЈЕ У УТРО-
БИ БРОДА...

... ВОДА СВЕ ВИШЕ
РАСЛА...

**КАДА ЈЕ СХВАТИО ДА ПОЗИВЕ У ПОМОЋ
НИСУ ЧУЛИ, ПОЧЕЛА ЈЕ ЊЕГОВА ХЕРОЈ-
СКА БОРБА ЗА ОПСТАНАК НА ПУЧИНИ**

ВИДИШ, ЈЕНКИ...
НАПРАВИО СИ ЧУДО!
САМ ДОЛАЗАК
ЛЕТЕЋЕ МАШИНЕ
ВРАТИО ИХ ЈЕ У
ЖИВОТ!

ХАЗДЕ
НАПОМЕНЕ!
СВАКИ
ОТПОР ЈЕ
УЗАЛУДАН!

УПАЛИ
СУ У
КЛОПКУ
КАО
ДЕЦА!

ТО САМ И
ОЧЕКИВАО!
ТИ ЗАПАДЊАЦИ
МИСЛЕ
ДА СУ МНОГО
МУДРИ....!

ДОКТОРЕ
МУСЕФ!
ШТА ВИ
ОВДЕ
РАДИТЕ?

ЗАР ТИ НИЈЕ
ЈАСНО, ПРИСИ?
ОН ЈЕ И ОРГА-
НИЗОВАО СВЕ
ОВО!

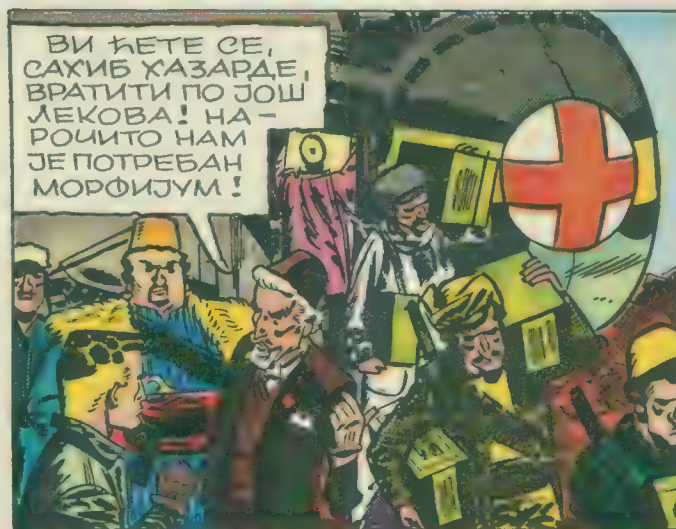

ЗЕМЉОТРЕС ЈЕ БИО
ЗА МЕНЕ ДАР С НЕ-
БА! ДОНЕО ЈЕ ЧИ-
ТАВУ ПОПЛАВУ ЛЕ-
КОВА И ДРОГА!
КУПИО САМ
ДИПЛОМУ
И...

А КАД САМ ДОСТЕО НА ПОД-
РУЧЈЕ ПОГОЂЕНО
ЗЕМЉОТРЕСОМ, ПО-
ТРАЖИО САМ СТА-
РОГ ПРИЈАТЕЉА
ХАМИДА!

ИСТОВАРИ-
ТЕ РОБУ!

ВИ ЋЕТЕ СЕ,
САХИБ ХАЗАРДЕ,
ВРАТИТИ ПО ЈОШ
ЛЕКОВА! НА-
РОЧИТО НАМ
ЈЕ ПОТРЕБАН
МОРФИЈУМ!

ДЕВОЈКА ЋЕ ОСТАТИ
ОВДЕ! И НЕ ПОКУША-
ВАЈТЕ ДА ДОВЕДЕТЕ
ВОЈНИКЕ... МИСЛИТЕ
НА ЊЕНУ СУДБИНУ!

А НАГРАДА
ЗА УСЛУГУ
КОЈУ ЋЕ НАМ
УЧИНИТИ...
БИЋЕ
БЛАГА
СМРТ,
А?

ОХ! НЕ, ХАМИДЕ!
МЕНИ ЋЕ ОН ЈОШ
БИТИ ПОТРЕБАН!

БРЕД ЊУМЕН НА МЕРКУРУ

ХТЕО ЈЕ САМО ДА СЕ
НАШАЛИ

Послао своју слику

ХУМОР **

ПРЕДСТАВЉАЈУЋИ СЕ КАО МОКРОГУЗ ОГЊЕН
ШКРЕБЛИН ПОСЛАО УЗ НАЈВЕСЕЛИЈЕ ПРЕЗИМЕ
СВОЈУ ФОТОГРАФИЈУ

У прошлом броју „Политикиног забавника“ објаснили смо нашим читаоцима да нам се на конкурс за највеселије презиме Огњен Шкреблин из Опатије лажно пријавио под именом Милорад Мокрогуз. Остало нам је још да разјаснимо ко је на фотографији: да ли је Огњен и на слици себе представио као Мокрогуза или је послао туђу слику, што би већ могло бити незгодно и за њега, и за редакцију и за неког трећег.

Сарадник „Забавника“ је зато одмах путовао у Опатију да посети Огњена Шкреблина и реши ову загонетку.

И Иван Магарац, измишљен

Око седамнаест часова, када смо стигли у лепу кућу у Улици маршала Тита 235, Огњена Шкреблина није било. Сачекао нас је његов отац Владимир.

— Он је у школи, седните ви и причекајте. Брзо ће он.

Када смо му рекли каквим смо послом дошли, лице му се смрачило. Већ је знао да му се син матурант представио као Мокрогуз.

— Све сам сазнао кад је већ било касно да се нешто исправи. Саветовао сам му да вам одмах напише и објасни све што се тиче фотографије. Срећом, послао је своју.

У сумрак стигао је Огњен лично. То је плавококо симпатичан младић. На себи је имао спортску кошуљу немарно везану зелену мараму, на ногама патике. Кад је сазнао ко сам, није се обрадовао:

ПАЖЊА! СВИМ ШКОЛАМА
У ЈУГОСЛАВИЈИ
ПРОДУЖАВАМО НАЈНЕ-
ОБИЧНИЈИ НАГРАДНИ
КОНКУРС

НАГРАДА:

РЕЦИТАТОР
РАТОМИР ДАМЈАНОВИЋ
(Нема песме коју не зна)

Награду, рецитатора Дамјановића, добиће три школе из којих нам стигне највећи број купона — позива.

Изрезати и послати „Забавнику“ Политикином Забавнику, Београд пошт. факс 124

Пошаљите нам Ратомира Дамјановића да рецитије песме које будемо захтевали. О датуму његовог доласка договоримо се накнадно ако победимо на конкурс.

Име школе _____

Адреса _____

Позиве _____ купоне сакупно _____

— Стварно ми је криво — почео је. Реците ми шта да урадим да бих се искупно за своју неозбиљност. Све ћу учинити. Верујте нисам имао намеру да урадим нешто лоше. Само сам хтео да се нашалим.

Какав је дечак Огњен и откуд му идеја да се пријави на наш конкурс као Милорад Мокрогуз?

— Имам три хобија — сазнали смо од њега у разговору — ауто-стоп, скијање и — спавање. Овог лета најмилији ми је био ауто-стоп. Међу мојим друговима, постоји читав систем такмичења. Путује се у паровима и побеђују она двојица који најбрже стигну у одређено место. Тако смо мој друг Ђорђе Червар и ја кренули из Опатије за Дубровник ауто-стопом и стигли за — свега један дан! Баш смо имали среће.

После овог неочекиваног успеха решили смо да се из Дубровника упутимо на Хвар. Тамо смо купили „Забавник“. Међу писмима смо прочитали како се З. Пецикожа жали на своје презиме, вели да га задиркују. А ја онда рекох Ђорђу да Пецикожа не треба да се љути, шта би тек требало да ради Вук Дерикрава? Или један од наших што се презивао Кобасица па после променио име? Није издржао.

И док смо се тако присећали свих веселих презимена које знамо, Ђорђе је прочитао позив „Забавника“ својим читаоцима да учествују на конкурс. Е, тада, се родила, а боље да није, наша идеја. Договорили смо се да измислимо по једно весело презиме и да се пријавимо под тим лажним презименима на конкурс. Ја сам изабрао себи што сам могао горе — Мокрогуз, а ни он се није штедео, променио је презиме у Магарац. Смејали смо се као луди. Сад тек видим колико смо били неозбиљни.

»Извињавам се читаоцима«

А онда је стигло ваше писмо у коме тражите од мене, као Мокрогуза, да потврдим учешће на конкурс. Стигло је јер сам уз адресу додао „код Шкреблина“. Могли смо још да одустанемо, али нисмо, не каже се узалуд да су наше године најлуђе. И Ђорђу сам рекао да учини исто, да и он одговори.

Кад сам отворио прошли Забавник и видео своју слику и да сам као Мокрогуз победио, у оном првом тренутку сам се обрадовао, али већ после пет минута ухватио ме је страх, а било ме је и срамота. Сетно сам се да се са седамнаест година, колико имамо Ђорђе и ја, ипак не раде овакве ствари. Оцу и да не причам. Био је љут. С правом, наравно. Шта даље да кажем. Само ово, извињавам се још једном свим читаоцима Забавника — завршио је Огњен коме је шала с презименом Мокрогуза заиста пресела.

И ми верујемо да ће читаоци разумети. Исто тако надамо се да ће колеге у школи брзо заборавити њихова накнадна презимена и неће задиркивати Огњена и његовог друга Ђорђа. Јер, наш конкурс није имао такав циљ.

А сад, пошто је утврђено шта је било, да поново поделимо награде за највеселије презиме. Прву награду од 10.000 старих динара додељујемо Мирославу Марамизи, Нови Сад; другу награду од 5.000 старих динара додељујемо Мирославу Кукучки, Сремска Митровица; а трећу награду од 3.000 Ани Малишук, Велика Грета, Банат.

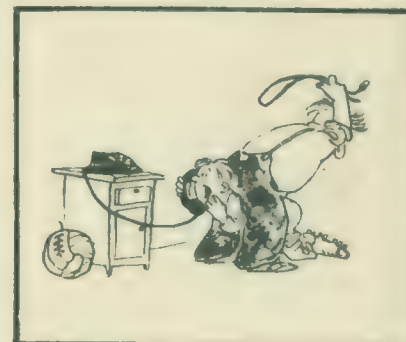
Д.Т.

— Да бисте сиршали морате јести
посне ствари.
— Пре или после ручка?

Освета

— Мишо, зови ме мало касније.
Сад сам заузет!

ЈЕДНА
АЛИ ВРЕДНА

БОЉЕ ЈЕ СВОЈЕ ЈАЈЕ
НЕГО ТУЂА КОКОШ

EVA
SARDINA

ЈА ВОЛИМ EVA САРДИНУ СА ЗНАКОМ МОРЖА

МАЛИ ДЕТЕКТИВИ

ГЕОГРАФСКИ ПЕЈЗАЖИ

Заставе које се налазе уз пејзаже карактеристичне за поједине земље нису, као што видите, добро распооређене. Ваш задатак је да им нађете одговарајућа места, односно да кажете која застава (број) одговара којој држави (слово).

ОДГОВОРИ:

1-Г; 2-Б; 3-Д; 4-В; 5-А; 6-Б.

КАО ЗЕБАТИНСКИ

ИСАК АСИМОВ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЗЕБАТИНСКИ СЕ ОСЕЋАО ВЕОМА ГЛУПО, НЕ БИ НИКОМЕ УМЕО ДА ОБЈАСНИ ЗАШТО ЈЕ ОН, АТОМСКИ ФИЗИЧАР, ДОШАО ДА ПОТРАЖИ САВЕТ ЈЕДНОГ НУМЕРОЛОГА

Нумеролог, црномањаст чове-
чуљак, посматрао га је црним
необично живим очима.

— До сада нисам имао пацијенте
из ваше струке — рекао је он, на
шта је Зебатински страшно поцрве-
нео.

— Треба одмах да вам кажем —
одговорно је — да уопште не веру-
јем у нумерологију.

— Али, зашто сте онда дошли?
— Моја жена сматра да једино
ви можете да ми помогнете. Само
да с ње остане тајна.

— А шта желите да добијете? Но-
вац? Сигурност? Дуг живот?

— Желим успех — рече Зеба-
тински. — Сад радим у једној истра-
живачкој групи и добијам наре-
ђења од других. Рад у групи! Осе-
ћам се као виолина у симфонијском
оркестру.

Нумеролог је замишљено клим-
нуо главом.

— Ја не могу да вам гарантујем
успех, већ извесно побољшање мо-
гућности. У ствари ја нисам нуме-
ролог. Тако се представљам да би
ме полиција и психолози оставили
на миру. Ја сам математичар, прав-
ним рачунаре и помоћу њих проу-
чавам будућност.

— Шта?

— Када се у мој рачунар, који
изводи безброј операција, убаде до-
вољни подаци, лако је предвидети
будућност, макар и приближно.

— Да ли то значи да ћете пред-
видети и моју будућност?

— Сасвим приближно. Кад то у-
чиним, подесићу податке мењајући
само ваше име. Затим ћу то про-
мењено име убацили у рачунар. Про-
учићу све могуће судбине и прона-
ћи ону која ће вам донети већи ус-
пех.

— А зашто је потребно да про-
мените моје име?

— То је једина промена коју
омам да учиним. Када бих променио
неке друге податке умешале би се
толике нове непознате да не бих
био у стању да протумачим крајњи
резултат.

— Колико ће то да кошта?

— Педесет долара. Потребни су
ваши биографски подаци и зато
вам молим да ми попуните неку вр-
сту упитника.

— Пристајем — рече Зебатински
— али молим вас да целу ствар др-
жите у тајности.

Следећег месеца у заказано време
Зебатински је дошао по резултат.

— Ваш случај је веома интересан-
тан — дочека га нумеролог. Саветовао бих вам да своје презиме про-
мените у Зебатински.

То ђроклеїо слово

Зебатински нагло изиђе из нуме-
рологове канцеларије. Дао му је
педесет долара да би променио са-
мо једно слово у свом презимену!
И какво презиме! Још горе него
Зебатински.

Колебао се месец дана али најзад
се обратио адвокату. И променио
презиме.

Хенри Бранд је листао досије,
страну по страну, искусним оком
дугогодишњег стручњака Америчке
службе безбедности. Алберт Квин-
си, који му је донео досије, био је
веома млад и веома амбициозан,
поносан што ради за тако важну
службу.

— Али зашто баш Зебатински?
— питао се гласно.

— А зашто да не?

— Зато што је бесмислено. Зе-
батински је страно презиме и да
је моје и ја бих га променио, али
бих свакако изабрао неко англо-
саксонско име. Да је Зебатински
тако поступио све би било јасно и
нико на то не би обратио пажњу.
Али, он је променио само једно сло-
во и наша је дужност да откријемо
зашто је то учинио.

— Он тврди да му је досадило да
буде на крају абееде. Али, зашто
није узео Скот или Смит, на при-
мер?

— У томе нема ничег противза-
конитог. Свако може да промени
презиме како му је воља.

— Али, до ђавола, тај човек је
Рус?

— Па, није баш сасвим тако. Он
је Американац од пре три генера-
ције. Осим тога, Зебатински је пољ-
ско презиме.

— То је свеједно. Он је атомски
физичар, ради поверљиве послове и
све то може да буде врло озбиљно.
Треба испитати да ли има рођаке
у Пољској и Совјетском Савезу и
чиме се баве ти људи. Ако не про-
нађемо ништа сумњиво, пустићемо
да ствари иду својим током.

Аїомски физичар је несїао

Биографије седамнаест руских и
пољских држављана с презименом
Зебатински које је прикупио Квин-
си показале су да сви воде порек-
ло из породица које су пре отпри-
лике пола века живеле у Ђјалисто-
ку или његовој околини. Можда су
биле у међусобном сродству, а мо-
жда и нису.

После дужег проучавања биогра-
фија Бранд је позвао доктора Па-
ула Кристова из Комисије за атом-
ску енергију.

— Један од руских Зебатинских
је Михаил Андрејевич, атомски фи-
зичар. Можда се ради о случајној
подударности, али све ово постаје
помало чудно. Један Зебатински ов-
де, један у Совјетском Савезу, обо-
јица атомски физичари, а наш, од-
једном, жели да промени презиме
у Зебатински! Осим тога, руски Зе-
батински је ишчезао пре годину
дана без трага и гласа!

— Дајте ми ту биографију — ре-
че доктор Крстов — потражићу
у Нуклеарном архиву.

После неколико дана у канцела-
рији доктора Кристова, препуној
кутија с микрофилмовима, водио се
овакав разговор!

— Нестали Михаил Зебатински је
аутор многих чланака у совјетским
часописима. Нисам сигуран али ми-
слим да се тај човек бави тајним
истраживањем у вези с гама-зраци-
ма.

— Шта то значи?
— Када би било пронађено неко
заштитно средство које одбија га-

— Да ли и Сједињене Државе
врше слична испитивања?

— Још не.

— Ако Руси успеју да пронађу
такву заштиту пре нас, а то ће се
по свој прилици и десити, моћи ће
да нас држе у шаху.

— Ја сам можда полудео — рече
Бранд — али нећу оставити ову
ствар тек тако. Набавићу списак
несталих атомских физичара па
макар морао да идем и у саму Мо-
скову.

Сасїанку їрисусїбује лично їредседник

И набавио га је. Почели су да
контролишу чланке свих ишчезлих

— ШТА ЖЕЛИТЕ ДА ДОБИЈЕТЕ: НОВАЦ, СИГУРНОСТ, ДУГ ЖИВОТ?

ма-зраке, била би изводљива лична
заштита од радиоактивних отпада-
ка. Хидрогенска бомба, на пример,
може да разори цео један град док
радиоактивни отпаци лагано сеју
смрт у пречнику широком хиљаде
и хиљаде километара.

физичара. Затим су сазвали Коми-
сију за атомску енергију и најпо-
знатије атомске стручњаке САД.
Доктор Крстов је најзад изишао
са састанка који је трајао целе но-
ћи и коме је присуствовао и сам
председник државе.

— Шта су одлучили? — нестрпљиво га упита Бранд.

— Већина се слаже да и ми почнемо истраживања у том правцу, без обзира имају ли већ Руси свој одбрамбени гама-систем. Наравно, совјетска контраобавештајна служба ће убрзо открити да и ми вршимо тајна испитивања. Тако ће снаге бити равноправне.

— А шта ћемо с нашим Зебатинским — Себатинским?

— Он тренутно ради веома поверљиве послове и ми не можемо да га оставимо на том месту, чак и ако је сасвим чист. Али невоља је што не можемо ни да га одстранимо јер би то Русима одмах пало у очи и ко зна шта би све открили. То није неизводљиво с обзиром на његове способности.

— Одлична идеја! — рече Бранд. — Разговараћу о томе са шефовима.

Обично сујеверје

Себатински је био усхићен. Једва је говорио од узбуђења:

— Кунем ти се да немам појма како се то догодило — причао је својој жени — замисли, Софија, бићу шеф катедре за физику на Принстонском универзитету! После толиких испитивања и разговора. Већ сам помислио да ме сматрају за шпијуна.

— Можда се то десило због твог презимена? — рече Софија. — Хоћу да кажем због промене првог слова.

— Не, Софија, то је сасвим случајна подударност: педесет долара сам бацио само да бих теби учинио по вољи. Све је то обично сујеверје. Али, ипак ћу отићи до тог нумеролога да му захвалим и додам још десет долара као нарочиту награду.

Тако је и учинио. Када је притиснуо квалку осетио је да је нумерологова канцеларија закључана. Плоча на којој је писао „Нумерологија“ ишчезла је, а уместо ње стајало је: „За издавање“.

Хајде да се кладимо!

Хароунд се ослободио изгледа људског бића и његови извори енергије блеснуше јаком црвеном светлошћу?

— Добио сам опкладу, зар не?

— Предајем се — рече Местак.

— Признајем да си одложио нуклеарни рат на тој планети, а то је ефекат врсте А.

— Да, а изазвао сам га помоћу врсте Ф. Само сам променио прво слово једног презимена.

— Ако шеф сазна шта смо урадили, пресекће ти опкладу!

Хароунд, који се на земљи представљао као нумеролог, одговори:

— Ништа не брини, шеф се никада не бави врстом Ф. То је за њега сувише ситно.

— Ипак ће приметити јер ће ефекат врсте А, изазван врстом Ф, трајати врло дуго. Сигурно ће му пасти у очи.

— Ако је тако, онда морам да поново применим врсту Ф. и оне људе на Земљи вратим тамо где су раније били — изјави лажни нумеролог.

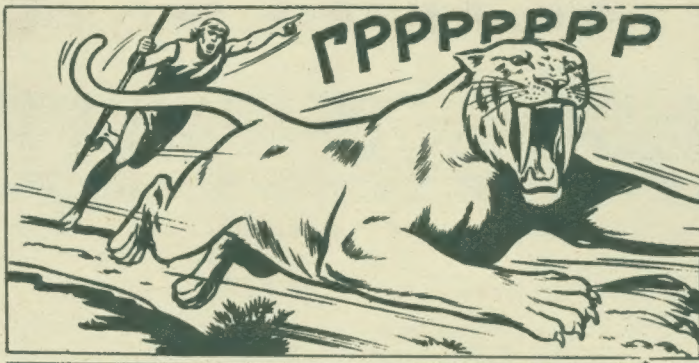
— Да ли ћеш успети? — упита га Местак.

— Хоћеш да се опкладимо?

— Важи.

И Хароунд поче да прикупља храброст за прелаз у телесно стање и пут на Земљу.

УКЛЕТА ХОРДА

НА УШАС ОБЕ ЗАРАЂЕНЕ СТРАНЕ УЛЕТЕЛА ЈЕ ЗУБАТА ЖИВОТИЊА ЗА КОЈОМ ЈЕ ИШАО ЧОВЕК...

АРАМУ!
ХОРДА ЈЕ
СПАСЕНА!

МОЋНИ ТИГАР ЈЕ
С НАМА! ОН НАМ
ДОНОСИ ПОБЕДУ!
ОТЕРАЋЕМО НЕ-
ПРИЈАТЕЉА!

РАТНА СРЕЋА СЕ ОКРЕНУЛА!
ТИГАР СА САОБЛАСТИМ ЗУБИ-
МА УНЕО ЈЕ ПАНИКУ МЕЂУ
НЕПРИЈАТЕЉЕ...

... А ТУНГИНОЈ САБРА-
ЋИ ВРАТИО САМОПО-
УЗДАЊЕ!

БРЗО ЈЕ СКРШЕН
ОТПОР И ПОСЛЕДЊИХ
НЕПРИЈАТЕЉСКИХ
РАТНИКА...

НАША ХОРДА ЈЕ ПОБЕДИ-
ЛА ЗАХВАЉУЈУЋИ ТЕБИ
И ТВОМ ТИГРУ, БРАТЕ
МОЈ! АЛИ, КАКО СИ ЕТИ-
ГАО ДОВДЕ?

КАД СМО СЕ
РАСТАЛИ ЈА
САМ СЕ ЈЕДВА
СНАЛАЗИО.
А ОНДА МЕ ЈЕ
ТИГАР СТИГАО
И СВЕ ЈЕ ПО-
СЛЕ БИЛО ЛА-
КО!

Али, у сенци...

ПОДСЕТНИК

Куче на нашој фотографији не лаје, али зато говори и свира. Ова играчка је у ствари прави транзисторски радио-апарат (6 транзистора). „Синефото“, Македонска 17.

Цена 165 динара.

ЗА ПОКЛОН

ПЛОЧА ЗА ВАС

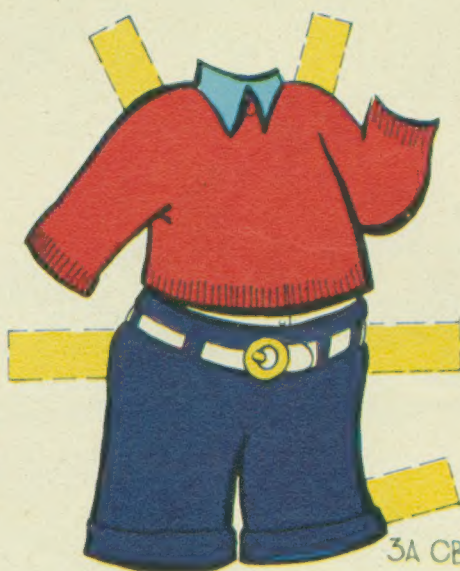
ЗЕЧИЋ И КОЊ

Већ дуже време РТБ издаје плоче серије „Дечји грамофон“. На њима су бајке приче, песме — бисери светске и југословенске литературе. Овог пута камбоџанску бајку „Зечић безрепић“ и арапску „Чарапасти коњ“ изводе Добрила Матић, Татјана Лукјанова, Драган и Предраг Лаковић и Славко Симић. На овај начин најмлађи се упознају са најпознатијим бајкама, развија им се машта а да се око тога нико у кући од старијих не мора да труди. Цена плоче је 700 старих динара.

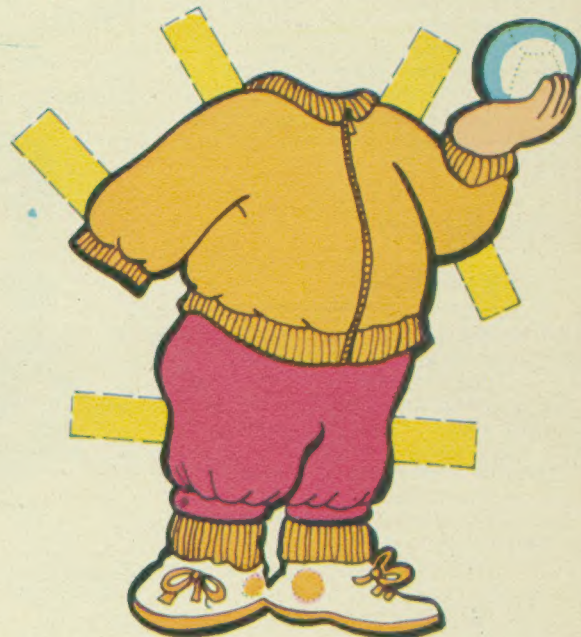

ОБУЦИТЕ ДЕНИСА

ЗАЛЕПИТЕ ДЕНИСА НА КАРТОН И ОНДА ГА ИЗРЕЖИТЕ. ОДЕЋУ ИСЕЦИТЕ ЗАЈЕДНО СА ТРАКАМА И УЗ ПОМОЋ ТРАКА ОБЛАЧИТЕ ДЕНИСА

ЗА СВАКИ ДАН

ЗА ИГРУ

ЗА ЗИМСКИ САН
ЗА ЛЕТЊИ ОДМОР
ЗА СВАКИ ДАН

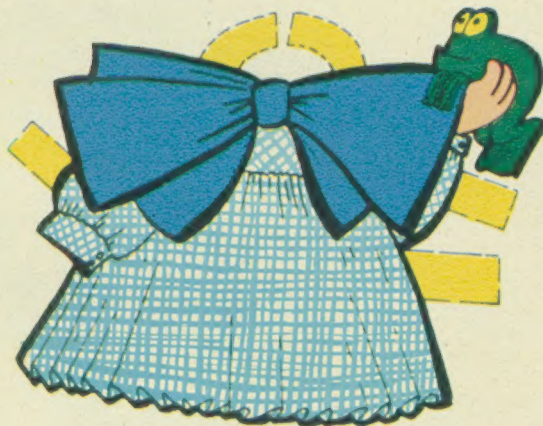

ТО ОБИЧАН
ЈАСТУК
НИЈЕ

15 ГОДИНА ГАРАНЦИЈЕ

ТО ЈЕ
ЈАСТУК **Tiger**
ОД ПЕНАСТЕ ГУМЕ

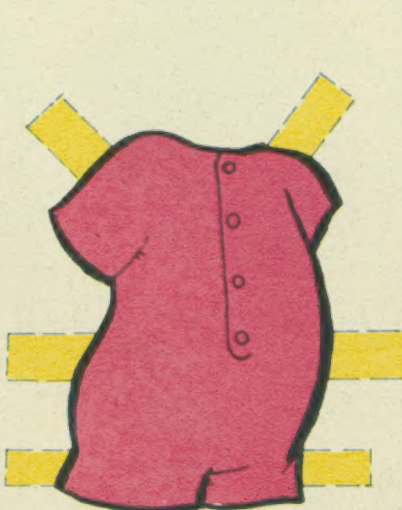
КЕЏЕЉИЦА ЗА ОБДАНЦИШТЕ

КАКЕТ

ТРИКО ЗА ГИМНАСТИКУ

НЕЏЕЉНО
ОДЕЛО

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉА

Желеле бисмо да објавите ове две адресе у Забавнику ради дописивања са читаоцима вашег листа. Ружица Катић (18) Шабац, Браће Туфегџића 16, Славица Стомчевић (18), Београд, Вељка Дугошевића 16/62.

Имам 11 година и желела бих да се дописујем са другарицама и друговима из Југославије. Хоби ми је скупљање разгледница, салвета, певача и честитки. Милена Цветковић, Осн. шк. „9. мај“, Прњавор, БиХ.

Желим да се дописујем с дечаком или девојчицом из Југославије. Имам 15 година и идем у 8. разред. СССР, В. К. О. г. Уст. Каменигорск, п. Аблакетка 1/8 д. Н° 37, кв. 4 Виктор Коробејников.

Желеле бисмо да се дописујемо са друговима и другарицама широм наше земље. Ученица сам петог, а моја сестрица трећег разреда основне школе. Наш хоби је скупљање салвета и разгледница. Снежана и Светлана Антанасковић, Ђиљане.

Имам седамнаест година и желео бих да се дописујем са друговима и другарицама из целог света. Језик дописивања: српскохрватски, руски, енглески и словачки. Јано Цесник, Словачка 9, Хадучица, Банат.

Надам се да ћете изаћи у сусрет мојој молби. Желела бих да се дописујем са дечакима и девојчицама из СССР. Језик дописивања: српскохрватски и руски. Имам 14 година и идем у VII разред. Снежана Степановић, Булевар ЈНА бр. 123, Јајинци — Београд.

Ученик сам осмог разреда основне школе и имам 14 година. Желео бих да се дописујем са свим читаоцима „Забавника“ и стекнем пријатеље. Мој хоби је да скупљам марке, значке, разгледнице и дописнице. Бранислав Јованов, ул. Ц број 9, насеље Котле, Скопје.

Ученик сам првог разреда гимназије у Титовом Ужицу. Дописивао бих се са друговима и другарицама из земље и иностранства. Скупљао марке, интересује ме стари новац. Купујем бројеве „Политикиног забавника“ од 1952. до 1966. године. Предраг Ковачевић, Омладинска 28, Титово Ужице.

Желела бих да се дописујем са вршњацима и вршњацима из целе земље. Милица Вуковић, уч. VIII раз. Осн. шк. „Драга Видошевић“, Босански Брод.

Ученик сам VIII разреда основне школе и имам 14 година. Желео бих да се дописујем са другарицама и друговима широм наше земље. Мој хоби: сакупљање старог новца из целог света марке и разгледнице Душко Николовски, улица КО-3 број 17, насеље Козле, Скопје.

Желим да се упознам са младима из наше земље. Имам 17 година. Драган Јовић, М. Грчића, А-3, улаз II/23, Нови Сад (Делтинара).

МАЛА ПОШТА

Модни креатор

Друже уреднице, ове године сам завршила основну школу. Моја велика жеља је била да postanем модни креатор, али сам пошла у другу школу и спремам се за сасвим други позив; креирање модела ми је сада само хоби. Ако можете, одвојте мало простора у вашем листу за моје моделе.

Сека Богдановић
Титоград
Слободе бр. 2

вам то не помогне, обратите се доктору Максиму Штернићу на Невропсихијатријској клиници Медицинског факултета.

Весела имена

Драги Забавнице, шаљем ти једно пријатељско писмо и много веселих презимена за која до сада, можда, ниси чуо. Ево их: Алавања, Безбрадица, Мажибрада, Црнобръна, Бјелобрк, Тртица, Репина, Пупавац, Црвак, Јејина, Мачак, Бокун, Гаћеша, Шапоња, Шуша, Придеваљ Крчко, Шундов, Пожар, Поплава, Урукало, Шкванац, Ђурак, Жмирић, Ђутић, Кутлача, Балун, Букарица, Кукољ, Биберница, Барон, Кобила, Пивац, Иљадница, и тако даље.

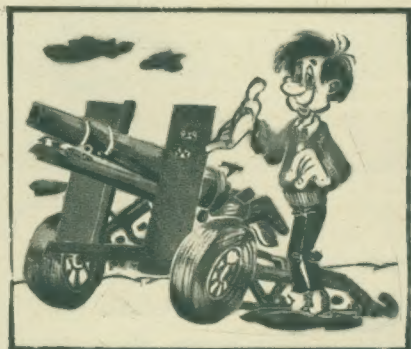
Пошто видим да си расписао конкурс за весело име ево ти сад шаљем неколико веселих имена мојих рођака и зналица (ако хоћеш) узми их за конкурс: Чудна, Сунце (дечак), Змијштак, Зрмања, Јанг—це (девојчица) Крка, Велебит, Динара, Совјетка, Елша.

Живана Дубајић
Цветковићева бр. 30, Кистање,
Северна Далмација

Твоје писмо је заиста интересно и весела имена су заиста весела. Али молимо твоје рођаке и пријатеље да пошаљу и значајну пријаву за учешће у нашем конкурс веселих имена.

Дебела Берта

Друже уреднице, у броју 872, у рубрици „Београд за странце“, водич је назначио да се у музеју налази и граната топа званог „дебела Берта“, калибра 420 мм. Ја сам питао једног чика, који станује до мене а кога зову „тобица“ да ми то објасни. Он каже: „Дебела Берта је топ којим су Немци у

првом светском рату тукли Париз, а име је добио по жени немачког индустријалца Крупа. Међутим, чика „тобица“ каже да тај топ није имао гранату 420 мм, него 220. Молим вас, реците ми шта је тачно?

Драган Бојовић
Херцег-Нови
Обала бр. 12

На жалост сви смо погрешили, и наш водич и ми и ваш чика „тобица“. Војни стручњаци су нам рекли да је дебела Берта имала гранату од — 210 мм!

Објављујемо ваш модел јер мислимо да је заиста добар. Будите и даље добар ђак у школи, али се и даље бавите креирањем модела јер за то стварно имате смисла.

Орхидеје

Драги Забавнице, у последњем броју наша сам на средњим странама дивне слике орхидеја у боји. Молим те да ми одговориш: да ли бих могла и ја да их гајим и где да их набавим? Унапред захваљујем.

Татјана Драгић
Сарајево
Бјелаве 115

Сигурни смо да у Сарајеву постоји предузеће за одржавање паркова. Они имају и свог стручњака за цвеће. Отидите до њега и он ће вам дати најбољи одговор.

Помоћ лекара

Драги Забавнице, у последњем наставку „Доживљаја малог Београђанина“ прочитала сам како је он ишао неком лекару и да га је овај излечио да не мокри ноћу у кревет. Пошто и мој син болује од исте болести ја вас молим да ми дате адресу тог лекара да му се обратим за помоћ и савет.

М. Д.
код Зајечара

Предлажемо вам да прво одете лекару опште праксе а он ће вас већ упутити одговарајућем специјалисти. Ако

* укршшене речи *

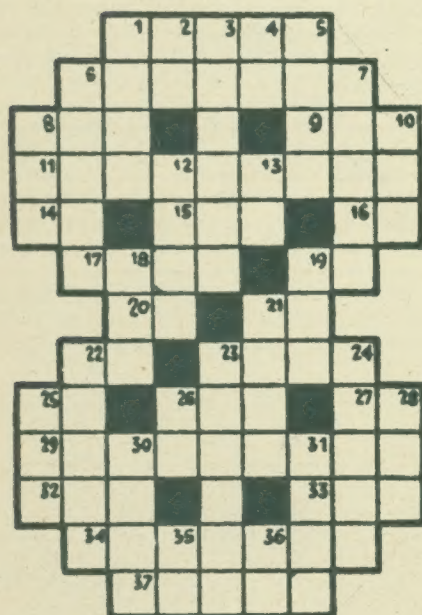
Водоравно: 1) канал, 6) пољопривредно ђубриво, 8) наша творница аутомобила, 9) река у Индији, 11) санитарска установа, 14) упитна заменица, 15) врста глодара, 16) скра

ћеница за рачун, 17) музички израз, 19) хемијски знак за телур, 20) бог сунца код старих Египћана, 21) злато (фр.), 22) хемијски знак за сребро, 23) наш виолиниста (Игор), 25) немачки предлог, 26) врста иловаче, 27) слово латинице, 29) роман Ф. М. Достојевског, 32) енглеска мера за површину, 33) стара српска престоница, 34) врста вина, 37) планина у западној Србији.

Усправно: 1) метричка двосложна стопа, 2) елидирана свеза, 3) магматска стена, 4) коњ (турц.), 5) врста цвећа, 6) маса справљена од глине, 7) предсобље, 8) билијарски штап, 10) део недеље, 12) место у близини Београда, 13) јеврејски књижевник (Шалом), 18) престоница старе Аргентине, 19) једноцифрен број, 21) наша хидроцентрала, 22) додатак (лат.), 23) место на острву Крку, 24) место у Лици, 25) грубо вумено сукно, 26) самогласник и сугласник, 28) крволочна звер, 30) улица, 31) радиоактивни хемијски елемент, 35) аутомобилска ознака за Ваљево, 36) музичка нота.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

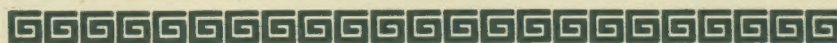
Водоравно: 1) сви, 4) Гро, 7) Попа, 9) ирис, 10) Аден, 11) зима, с, 12) ракун, м, 14) динамит, 16) метан, 17) Чад, 19) А(нтон) Ч(ехов), 20) сто, 22) нв, 23) као, 25) Атика, 27) Кратово, к, 30) драме, о, 32) увек, 34) Арад, 36) „Нана“, 37) нада, 38) али, 39) Кан.

Главни и одговорни уредник Никола Лекић. Технички уредник Владимир Гербунов, Београд, Македонска 23. ● Издаје и штампа „ПОЛИТИКА“ Новинско издавачко предузеће Београд, Македонска 23. ● Текући рачун број 000-1-02-1.

● Поштомарски факс 136. ● Претплата за нашу земљу: годишња 44 динара, полугодишња 22 динара; за иностранство: годишња 88 динара, полугодишња 44 динара.

● Ручнописи, фотографије и креша се не враћају.

WALT
DISNEY

МИКИ

